

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

НАЛЕЖНИЙ АДРЕСАТ:

***Керівництву Концерну «Міські теплові мережі»,
Власнику – Запорізькій міській раді, іншим користувачам***

I. ЗВІТ ЩОДО АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ДУМКА ІЗ ЗАСТЕРЕЖЕННЯМИ

Незалежною аудиторською фірмою Товариством з обмеженою відповідальністю «Аудиторська фірма «КАПІТАЛ ГРУП» проведено аудит фінансової звітності Концерну «Міські теплові мережі» (далі по тексту – Підприємство), станом на 31.12.2023 р. та за рік, що закінчився на вказану дату.

Основні відомості про юридичну особу:

Повне найменування	Концерн «Міські теплові мережі»
Скорочене найменування (згідно Статуту)	Концерн «МТМ»
Код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України	32121458
Місцезнаходження	69091, Запорізька обл., м. Запоріжжя, вулиця Героїв полку «Азов», буд. 137

Ми провели аудит фінансової звітності Концерну «Міські теплові мережі», що складається зі звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2023 року, звіту про сукупний дохід, звіту про рух грошових коштів та звіту про зміни у власному капіталі за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, про які йдеться у параграфі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Підприємства на 31 грудня 2023 року та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) і вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. N 996-XIV щодо складання фінансової звітності.

ОСНОВА ДЛЯ ДУМКИ ІЗ ЗАСТЕРЕЖЕННЯМИ

1. Облік та оцінка необоротних активів

В ході виконання аудиту виявлено, що Підприємство мало би оцінити відповідність попередньої оцінки необоротних активів до МСФЗ на дату переходу на МСФЗ (на 01 січня 2018 року) з попередніми оцінками, зробленими на цю саму дату за НП(С)БО, або відповідно з п.18 МСФЗ 1 скористатись звільненням (Г5-Г8) та здійснити оцінку їх справедливої вартості та використати цю справедливу вартість, як доцільну собівартість на цю дату.

Однак, Підприємство, згідно з Приміткою № 4, не оцінило відповідність попередньої оцінки необоротних активів до МСФЗ на дату переходу на Міжнародні стандарти з попередніми оцінками, зробленими на цю саму дату за НП(С)БО, не скористалося звільненням та не здійснило оцінку справедливої вартості, щоб використати цю справедливу вартість, як доцільну собівартість на цю дату.

Крім того, Підприємством не оприбутковано на баланс права постійного користування земельними ділянками, що знаходяться під об'єктами інфраструктури та нерухомості, які передані на праві господарського відання, оскільки вони знаходяться в стадії оформлення прав постійного користування та відповідно частково не здійснено обов'язкову державну реєстрацію нематеріальних активів, а саме, прав постійного користування земельними ділянками.

Ми не отримали достатніх та прийнятних аудиторських доказів щодо необоротних активів станом на 31 грудня 2023 року та на 31 грудня 2022 року, оскільки управлінський персонал не надав нам усієї обґрунтовано необхідної та підтверджувальної інформації стосовно того, чи є собівартість основних засобів та нематеріальних активів на 01 січня 2018 року доцільною собівартістю. Відповідно, ми не мали можливості визначити, чи потрібні були будь-які коригування первісної вартості основних засобів та нематеріальних активів станом на 31 грудня 2022 року та на 31 грудня 2023 року та відповідних елементів, що формують фінансову звітність в результаті цього питання.

2. Зменшення корисності основних засобів

Відповідно до вимог МСБО (IAS) 36 «Зменшення корисності активів» суб'єктові господарювання слід оцінювати, чи є якась ознака того, що корисність активу може зменшитися. При цьому має бути проведена оцінка наявності ознак зменшення корисності та тестування на знецінення.

Протягом звітного періоду відбулися зміни зі значним негативним впливом на діяльність Підприємства. Ґрунтуючись на зовнішні джерела інформації, ми ідентифікували наявність ознак того, що корисність основних засобів Товариства може бути зменшена.

У зв'язку з триваючою широкомасштабною війною російської федерації проти України, частина території України знаходиться під тимчасовою окупацією. Виконуючи аудиторські процедури нами було встановлено, що станом на дату затвердження фінансованої звітності Підприємства активи не були пошкоджені, але війна призвела до порушень ланцюгів постачання, скорочення пропозицій окремих товарів та збільшення витрат бізнесу.

Ми не отримали прийнятних аудиторських доказів у достатньому обсязі щодо того, що балансова вартість основних засобів не є більшою ніж сума їх очікуваного відшкодування, оскільки управлінський персонал не надав нам усієї обґрунтовано необхідної та підтверджувальної інформації щодо сум очікуваного відшкодування.

У зв'язку з вищенаведеним ми не могли визначити, чи існує потреба в будь-яких коригуваннях балансової вартості основних засобів, яка відображена у фінансовій звітності у сумі 548 967 тис. грн. станом на 31 грудня 2023 року, а також відповідний вплив таких коригувань на власний капітал, відстрочені податкові зобов'язання та чистий фінансовий результат.

3. Облік та оцінка запасів

Станом на 31 грудня 2023 року Підприємство обліковує запаси в загальній сумі 119 697 тис. грн. Відповідно до положень п. 9 МСБО 2 «Запаси», запаси оцінюються за найменшою з двох величин: собівартістю або за чистою вартістю реалізації. Проте оцінка вартості запасів до чистої вартості реалізації не була здійснена. Управлінський персонал надав нам пояснення про те, що станом на 31 грудня 2023 року запаси відображені у фінансовій звітності за собівартістю, оскільки ознак уцінки запасів не виявлено. Положеннями п.6 МСБО 2 «Запаси» визнано, що чиста вартість реалізації – оцінена ціна продажу у ході звичайного ведення бізнесу мінус оцінені витрати на завершення та оцінені витрати, необхідні для здійснення продажу. Ми не отримали достатні та прийнятні аудиторські докази стосовно того, що собівартість запасів є меншою, ніж чиста вартість реалізації, оскільки управлінський персонал не надав нам усієї обґрунтовано необхідної та підтверджувальної інформації стосовно оцінки чистої вартості реалізації запасів. Відповідно, ми не мали можливості визначити, чи потрібні були будь-які коригування балансової вартості запасів на 31 грудня 2023 року та відповідних елементів, що формують фінансову звітність в результаті цього питання.

4. Тимчасові податкові різниці

Підприємство, в порушення МСБО 12 «Податки на прибуток», не визнавало тимчасових різниць та, відповідно, не відображало їх у фінансовій звітності.

Нами було проведено відповідний розрахунок відстроченого податку на прибуток. Проте, враховуючи невизначеність впливу на такий розрахунок питань, про які йшлося вище, ми не змогли визначити з достатнім ступенем впевненості коригування суми відстроченого податку на прибуток та вплив на суму витрат (доходу) з податку на прибуток за звітний період.

5. Зобов'язання за програмами зі встановленими виплатами

На Підприємстві працює певна категорія працівників, які мають право на достроковий вихід на пенсію та (або) мають право на виплату винагород по закінченню трудової діяльності відповідно до умов колективного договору.

Для оцінки зобов'язань за цим планом Підприємством розробляється модель на основі прогнозів щорічних грошових потоків виплат пенсій і пільг на період, протягом якого всі учасники Програми вийдуть на пенсію за віком. Наразі, така модель є в стані розробки. Відповідно, Підприємство не визнало суму зобов'язань за програмами з встановленими виплатами на всі дати, які містить ця фінансова звітність, та не оцінювало відповідний вплив на фінансові результати й інший сукупний дохід за роки, що закінчились 31 грудня 2023 року та 31 грудня 2022 року, що є відхиленням від вимог МСБО 19 «Виплати працівникам».

Кількісна оцінка впливу даного відхилення від вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності не була визначена, оскільки це не є для нас можливим на практиці.

6. Облік дебіторської заборгованості фізичних осіб – побутових споживачів

У складі дебіторської заборгованості Підприємство обліковує заборгованість фізичних осіб-побутових споживачів, сума якої, станом на 31 грудня 2023 року складає – 1 768 063 тис. грн.

Відповідно до вимог МСА 505 «Зовнішні підтвердження» нами не отримані прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі для підтвердження дебіторської заборгованості фізичних осіб, складання актів звірок з якими практикою не передбачено. Відповідно, ми не мали можливості визначити, чи потрібні були коригування суми дебіторської заборгованості станом на 31 грудня 2023 року та 31 грудня 2022 року та відповідних елементів, що формують фінансову звітність в результаті цього питання.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Ми та ключовий партнер з аудиту є незалежними по відношенню до Підприємства згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ.

СУТТЄВА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

Ми звертаємо увагу на Примітки № 2 у фінансовій звітності, у яких розкривається, що Підприємство зазнає впливу істотних ризиків, пов'язаних із подальшим ходом поточного повномасштабного воєнного вторгнення Російської Федерації в Україну. Масштаби чи строки подальшого перебігу подій або термін завершення воєнних дій є фактором невизначеності. Як зазначено у Примітках № 2, ці події та умови разом з іншими питаннями, описаними у цих Примітках, свідчать про існування суттєвої невизначеності, яка може викликати значні сумніви у спроможності Підприємства продовжувати подальшу безперервну діяльність.

Нашу думку щодо цього питання не було модифіковано.

ПОЯСНЮВАЛЬНИЙ ПАРАГРАФ

1. Звітність у форматі iXBRL

Згідно з чинним законодавством станом на дату цього звіту аудитора фінансова звітність Підприємства відповідно до МСФЗ повинна бути підготовлена в єдиному електронному форматі (iXBRL). Як описано у Примітці № 2 до фінансової звітності, станом на дату цього звіту аудитора управлінський персонал Підприємства ще не підготував звіт у форматі iXBRL внаслідок обставин, що описані у Примітці № 2, і планує підготувати та подати звіт у форматі iXBRL протягом 2024 року.

Наша думка не є модифікована щодо цього питання.

2. Операційне середовище

Ми звертаємо увагу користувачів на Примітку № 10, в якій Підприємство наводить оцінку впливу політичної та економічної невизначеності, що спостерігається в Україні.

Нашу думку не було модифіковано щодо цих питань.

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ АУДИТУ

Ключові питання аудиту – це питання, які, на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядались у контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувались при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань.

Крім питань, викладених у розділах «Основа для думки із застереженнями» та «Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності», ми визначили наступне ключове питання аудиту, інформацію щодо якого надаємо в нашому звіті.

№ з/п	Ключове питання аудиту	Аудиторські процедури стосовно ключового питання
1.	<p>Визнання та оцінка доходів від основної діяльності Підприємства (рядок 2000 Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід))</p> <p>Визнання та оцінка доходів від основної діяльності Підприємства є значущим питанням нашого аудиту, оскільки існують різні умови визначення сум доходів для різних категорій споживачів. (Див. Примітки № 4 та № 11).</p>	<p>Ми приділили значну увагу побудові системи обліку, документообігу та внутрішнього контролю на Підприємстві, зокрема в частині, що стосується повноти та своєчасності визнання доходів в бухгалтерському обліку та правильності відображення такої інформації в фінансовій звітності Підприємства.</p> <p>Нами були застосовані, як процедури зовнішнього підтвердження (надання запитів споживачам), так і альтернативні процедури, зокрема, звіряння реєстрів обліку, перевірки первинних документів, тестування відповідності відображення інформації в бухгалтерських реєстрах даним первинних документів.</p> <p>Вибірково ми перевірили точність розрахунків з нарахування та перевірили вихідні дані відповідних джерел.</p>

НАША МЕТОДОЛОГІЯ АУДИТУ

Наша методологія аудиту передбачає визначення суттєвості і оцінку ризиків суттєвого викривлення фінансової звітності. Зокрема, ми проаналізували, в яких областях керівництво виносило суб'єктивні судження, наприклад, щодо значущих бухгалтерських оцінок, що включало застосування припущень і розгляд майбутніх подій, з якими в силу їх характеру пов'язані невизначеності.

Ми також розглянули ризик обходу засобів внутрішнього контролю керівництвом, включаючи, крім іншого, оцінку наявності ознак необ'єктивності керівництва, яка створює ризик істотного спотворення внаслідок недобросовісних дій.

Визначення обсягу аудиту

Обсяг аудиту визначено нами таким чином, щоб ми могли отримати прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі для висловлення нашої думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування з урахуванням обґрунтованості облікових оцінок, засобів контролю, а також специфіки галузі в якій Підприємство здійснює свою діяльність.

Аудитори перевіряли фінансову звітність на основі тестування. Рівень тестування, яке ми проводили, ґрунтується на нашій оцінці ризику того, чи стаття у фінансовій звітності може бути суттєво викривлена. У зв'язку з цим наш аудиторський підхід було зосереджено на тих сферах діяльності Підприємства, які вважались нами значними для результатів діяльності за звітний період та фінансового стану на 31.12.2023 р.

Під час розробки плану аудиту ми отримували розуміння Підприємства і його середовища для того, щоб виявити і оцінити ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки. Наш план аудиту був розроблений таким чином, щоб зосередити увагу на виявлених областях значного ризику.

Значні ризики виникають у більшості аудитів та часто пов'язані із бізнес-ризиками, які можуть призвести до суттєвих викривлень, наприклад, внаслідок незвичайних операцій або застосування управлінським персоналом суджень стосовно статей фінансової звітності, яким властивий високий ступінь невизначеності.

Ми проводили детальне тестування операцій і залишків на кінець періоду, де наш аналіз ризику або результати наших аналітичних процедур вказують на необхідність отримання нами додаткової аудиторської впевненості. З іншого боку, ми покладались на систему внутрішнього контролю, що діє на Підприємстві у разі, якщо інші аудиторські процедури виявляються недоцільними або недостатніми.

Аудиторські оцінки

При ознайомленні з цим звітом необхідно враховувати обмежений, як зазначено вище, характер процедур з оцінки питань, пов'язаних з діяльністю

Підприємства та організацією системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

Крім того, слід враховувати, що критерії оцінки питань, пов'язаних з діяльністю Підприємства і організації системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, використовувані нами, можуть відрізнятися від критеріїв, що застосовуються Підприємства.

Наводимо інформацію та відповідні розкриття щодо вищезазначених вимог Закону.

Опис та оцінка ризиків

Під час аудиту фінансової звітності, за результатами якого складено цей Звіт незалежного аудитора, ми виконали аудиторські процедури оцінки ризиків суттєвого викривлення інформації у фінансовій звітності, що перевірялася, зокрема, внаслідок шахрайства, що включають:

Кредитний ризик

Кредитний ризик розкрито у Примітки № 13 до фінансової звітності Підприємства, складеної відповідно до МСФЗ, що закінчився 31 грудня 2023 року, де говориться що Підприємство схилено до кредитного ризику оскільки здійснює контрольовану державою діяльність та позбавлене можливості впливу на вибір надійних контрагентів.

Дії у відповідь та вжиті заходи

Ми виконали аналітичні процедури по суті разом із детальними тестами як процедурами по суті відповідно до вимог професійних стандартів щодо відображених сум/або коефіцієнтів, беручи до уваги джерело, порівнянність, характер і відповідність доступної інформації, та заходи внутрішнього контролю за підготовкою фінансової звітності.

Ми проаналізували обставини, що можуть вплинути на коефіцієнти, які використовуються для оцінки фінансового стану, результати діяльності або рух грошових коштів Підприємства та можуть призвести до викривлень інформації, зокрема, зміни в тенденціях чи важливих коефіцієнтах фінансової звітності або їх співвідношеннях.

Ми виконали процедури зовнішнього підтвердження щодо залишків рахунків дебіторської заборгованості та їх умови, а також провели інспектування документів після завершення періоду та системи внутрішнього контролю Підприємства, пов'язаною зі сплатою дебіторської заборгованості та інших фінансових активів.

В результаті ми встановили, що Підприємство періодично проводить моніторинг показників ліквідності та вживає заходів для запобігання зниження встановлених показників ліквідності. Такими заходами є постійне підтримання наявності достатнього рівня грошових коштів, ліквідних фінансових ресурсів для виконання зобов'язань при настанні термінів їх погашення. Основу фінансових ресурсів, відмінних від високоліквідних ресурсів – грошових коштів Підприємства, складають розрахунки зі

споживачами. Підприємство здійснює постійний моніторинг стану розрахунків споживачів та інших дебіторів за надані послуги, активно застосовуючи механізми впливу на боржників, передбачені законодавством, що дозволяє досягати ефективного стану управління ризиком ліквідності. Підприємство аналізує свої активи та зобов'язання за строками їх погашення та планує свою ліквідність залежно від очікуваних строків виконання зобов'язань за відповідними інструментами.

Ми завершили наш аудит та можемо підтвердити, що масштаби нашої перевірки не були обмежені будь-яким способом та нам надали доступ до всієї необхідної інформації.

ІНША ІНФОРМАЦІЯ

Щодо Звіту про управління

Управлінський персонал несе відповідальність за фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку Підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності діяльності Підприємства (далі – інша інформація). Інша інформація включається до Звіту про управління (але не є фінансовою звітністю та нашим звітом аудитора щодо неї), який ми отримали до дати цього звіту аудитора.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновку з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитись з іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією, зазначеною у Звіті про управління і фінансовою звітністю Підприємства станом на 31.12.2023 р. або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація має вигляд такої, що містить суттєве викривлення.

Якщо на основі проведеної нами роботи стосовно іншої інформації у Звіті про управління, отриманої до дати звіту аудитора, ми доходимо висновку, що існує можливість суттєвого викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт.

Ми не могли визначити остаточний вплив на фінансову звітність питань, про які йдеться в параграфі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту. Відповідно, ми не можемо дійти висновку, чи інша інформація, наведена в звіті про управління в частині фінансової інформації, містить суттєве викривлення стосовно цих питань.

ІНШІ ПИТАННЯ

Аудит фінансової звітності Підприємства за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, було проведено ТОВ «СТАНДАРТ АУДИТ», яке 20 квітня 2023 року висловило думку із застереженням щодо цієї фінансової звітності.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ ТА ТИХ, КОГО НАДІЛЕНО НАЙВИЩИМИ ПОВНОВАЖЕННЯМИ

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання цієї фінансової звітності у відповідності до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Підприємства продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та фінансової звітності, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати підприємство чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Підприємства.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АУДИТОРА ЗА АУДИТ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

Нашою метою є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, який містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо таке існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик не виявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;

- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;

- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;

- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість підприємством продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Втім майбутні події або умови можуть примусити підприємство припинити свою діяльність на безперервній основі.

- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначили ті, що мали найбільше значення під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в своєму звіті аудитора крім випадків, якщо законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або якщо за вкрай виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Ми вважаємо, що отримали достатні та прийнятні аудиторські докази для висловлення модифікованої аудиторської думки.

II. ЗВІТ ЩОДО ВИМОГ ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА НОРМАТИВНИХ АКТІВ

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Дотримання вимог Закону України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

Призначення суб'єкта аудиторської діяльності на проведення обов'язкового аудиту та тривалість виконання аудиторського завдання

Нас було призначено аудиторами 20 грудня 2023 року для виконання обов'язкового аудиту фінансової звітності Підприємства за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року.

Загальна тривалість виконання нами аудиторського завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності Підприємства складає 1 рік.

Пояснення щодо результативності аудиту в частині виявлення порушень, зокрема пов'язаних із шахрайством

Нам не відомо про будь-які фактичні або підозрювані інциденти і жодні інші питання не були виявлені під час проведення нами аудиторських процедур. На нашу думку була досягнута висока результативність аудиту в частині виявлення порушень, зокрема пов'язаних із шахрайством.

Незалежність Ключового партнера з аудиту та ТОВ «АФ «КАПІТАЛ ГРУП»

Ключовий партнер з аудиту та всі співробітники, які включені до Аудиторської групи для проведення аудиту Підприємства, підтвердили, що вони є незалежними у відповідності до етичних вимог Кодексу Етики Міжнародної Федерації Бухгалтерів. Ми також вважаємо, що наша аудиторська фірма також є незалежною по відношенню до Підприємства згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ.

Під час проведення аудиту нами не було встановлено жодних фактів або питань, на які ми б хотіли звернути Вашу увагу, і ми підтверджуємо, що ключовий партнер з аудиту є незалежним від Підприємства та здатний висловити об'єктивну думку про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування.

Узгодженість аудиторського звіту з додатковим звітом для аудиторського комітету

Звіт незалежного аудитора, що надається за результатами аудиту фінансової звітності Концерну «Міські теплові мережі» за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, узгоджений з Додатковим звітом Аудиторському комітету (органу, на який покладено відповідні функції). Ми не виявили жодних фактів неузгодженості інформації між Додатковим звітом для Аудиторського комітету та інформацією, зазначеною у Звіті незалежного аудитора.

Ненадання послуг, заборонених законодавством

ТОВ «АФ «КАПІТАЛ ГРУП» здійснює свою діяльність у відповідності до вимог Закону з дотриманням інших нормативно-правових актів з питань аудиту та професійних стандартів аудиту, політика та процедури ТОВ «АФ «КАПІТАЛ ГРУП» унеможливають надання послуг заборонених законодавством України.

Залучення до проведення аудиту інших фахівців

Ми не залучати до проведення аудиту Підприємства інших фахівців, у т.ч. суб'єктів аудиторської діяльності.

Інформація про інші надані аудитором або суб'єктом аудиторської діяльності юридичній особі або контрольованим нею суб'єктам господарювання послуги, крім послуг з обов'язкового аудиту, що не розкриті у звіті про управління або у фінансовій звітності

Аудитор або ТОВ «АФ «КАПІТАЛ ГРУП» не надавали інші послуги Підприємству або контрольованим ним суб'єктам господарювання, крім послуг з обов'язкового аудиту.

Пояснення щодо обсягу аудиту та властивих для аудиту обмежень

Ми несемо відповідальність за формування та висловлення думки про фінансову звітність, яка підготовлена Керівництвом під наглядом тих, кого наділено найвищими повноваженнями. Наш аудит фінансової звітності не звільняє Керівництво або тих, кого наділено найвищими повноваженнями, від їх обов'язків.

Ми несемо відповідальність за проведення аудиту відповідно до МСА. Аудит передбачає отримання обґрунтованої, а не абсолютної, впевненості у тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Аудит включає в себе розгляд системи внутрішнього контролю за підготовкою фінансової звітності в якості основи для розробки відповідних аудиторських процедур, але не з метою висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю за підготовкою фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за запобігання недотриманню вимог і не можна очікувати, що аудитор виявить недотримання всіх законів та нормативних актів.

ІНШІ ЕЛЕМЕНТИ

Основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що провів аудит

Назва аудиторської фірми	Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторська фірма «КАПІТАЛ ГРУП»
Ідентифікаційний код	33236268
Розділ Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	Розділ «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес»

Номер, дата видачі свідоцтва про внесення до Реєстру суб'єктів, які можуть здійснювати Аудиторську діяльність	Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 3532 від 27.01.2005 р.
Інформація про проходження перевірки системи контролю якості аудиторських послуг	Наказ ОСНАД від 21.12.2020 р. № 61-кя Наказ ОСНАД від 02.06.2022 р. № 17-кя
Веб-сайт аудиторської фірми	af-capitalgroup.com

Ключовим партнером з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є:

**Директор
ТОВ «АФ «КАПІТАЛ ГРУП»**

Чуєнков Андрій Євгенович

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 100273

Клименко Валентин

Костянтинович

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 100289

Адреса аудиторської фірми: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, буд. 172, оф. 818.

Дата аудиторського звіту: 19 квітня 2024 року.

**КОНЦЕРН
МІСЬКІ
ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ**

КОНЦЕРН «МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»

**Примітки до фінансової звітності
складеної відповідно до
міжнародних стандартів фінансової звітності,
за 12 місяців, що закінчилися
31 грудня 2023 року**

**Запоріжжя
2024**

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

ЗА ПЕРІОД 01.01.2023 – 31.12.2023

Зміст

Заява про відповідальність керівництва за підготовку та затвердження фінансової звітності.....	3
Звіт про фінансовий стан.....	4
Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.....	5
Звіт про рух грошових коштів.....	6
Звіт про зміни у власному капітал.....	7
Примітки до фінансової звітності станом на 31 грудня 2023.....	8
1. Інформація про Концерн.....	8
2. Основи підготовки фінансової звітності	10
3. Суттєві облікові оцінки та судження	12
4. Основні облікові політики.....	15
5. Управління ризиками.....	36
6. Основні засоби, капітальні інвестиції, нематеріальні активи	38
7. Оборотні активи.....	40
8. Власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання.....	44
9. Резерв очікуваних кредитних збитків.....	48
10. Операційне середовище.....	49
11. Доходи та витрати звітного періоду.....	49
12. Розкриття інформації про зв'язані сторони.....	52
13. Оцінка за справедливою вартістю, умовні і контрактні зобов'язання.....	54
14. Виплати працівникам	59
15. Події після звітної дати.....	60

Заява про відповідальність керівництва за підготовку та затвердження фінансової звітності

Керівництво Концерну відповідає за підготовку окремої фінансової звітності (надалі – фінансова звітність), яка достовірно відображає в усіх суттєвих аспектах, фінансовий стан Концерну станом на 31 грудня 2023 року, результати його діяльності, а також рух грошових коштів і зміни в капіталі за рік, що закінчився на зазначену дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі за текстом - МСФЗ).

При підготовці фінансової звітності керівництво Концерну несе відповідальність за:

- Вибір належних принципів бухгалтерського обліку і їхнє послідовне застосування;
- Застосування обґрунтованих оцінок та суджень;
- Дотримання відповідних МСФЗ і розкриття усіх суттєвих відхилень в примітках до фінансової звітності;
- Підготовку фінансової звітності, виходячи з допущення, що Концерн продовжуватиме свою діяльність в найближчому майбутньому, за винятком випадків, коли таке допущення неправомірне.
- Облік та розкриття всіх відносин та операцій між пов'язаними сторонами;
- Розкриття всіх претензій у зв'язку з судовими позовами, які були, або можливі у найближчому майбутньому;
- Достовірне розкриття у фінансовій звітності інформації про всі поруки або гарантії, надані від імені Керівництва.

Керівництво Концерну також несе відповідальність за:

- Розробку, впровадження і забезпечення функціонування ефективної і надійної системи внутрішнього контролю в Концерні;
- Підтримку системи бухгалтерського обліку, що дозволяє у будь-який момент підготувати з достатнім ступенем точності інформацію про фінансовий стан Концерну та забезпечити відповідність фінансової звітності вимогам МСФЗ;
- Вживання заходів у межах своєї компетенції для забезпечення збереження активів Концерну;
- Запобігання і виявлення фактів шахрайства та інших зловживань.

Фінансова звітність Концерну за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, яка наведена на сторінках з 4 по 60, була підписана від імені Керівництва Концерну 05 лютого 2024 року:

Генеральний директор

Сергій АСТАПЕНКОВ

Головний бухгалтер

Наталя БУЛГАКОВА

Звіт про фінансовий стан

у тис. грн	31.12.2023	31.12.2022
Активи		
Основні засоби	548 967	517 752
Нематеріальні активи	6 025	3 277
Капітальні інвестиції	58 583	44 292
Всього необоротних активів	613 575	565 321
Запаси	119 697	115 596
Дебіторська заборгованість за продукцію, роботи, послуги	2 192 207	2 076 809
Інша поточн. дебіторськ.заборгованість	36 948	31 305
Дебіторськ.заборг за розр. з бюджетом	74 679	30 972
Гроші та їх еквіваленти	102 146	63 241
Дебіторськ.заборг за виданими авансами	17 610	28 807
Витрати майбутніх періодів	334	310
Інші оборотні активи	386 560	396 901
Всього оборотних активів	2 930 181	2 743 941
Всього активів	3 543 756	3 309 262
Власний капітал		
Статутний капітал	-	-
Додатковий капітал (Дооцінка ОЗ)	35 023	35 026
Додатковий капітал (Безопл.одерж.ОЗ)	359 408	318 402
Нерозподіл.прибуток (непокрит.збиток)	781 314	696 856
Всього власного капіталу	1 175 745	1 050 284
Зобов'язання		
Довгострокові забезпечення	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	386 001	455 032
Всього довгострокових зобов'язань	386 001	455 032
Короткострокові кредити банків	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобо'язаннями	199 937	184 557
Кредиторська заборгованість постачальникам	1 347 245	1 201 346
Кредитор.заборг за розр. з бюджетом	7	3 481
Кредит.заборг з опл.праці і соц.страх.	13 164	15 793
Кредит.заборг.за одерж.авансами	-	-
Поточні забезпечення	29 680	26 593
Доходи майбутніх періодів	19 713	20 804
Інш поточні зобов'язання	372 264	351 372
Всього поточних зобов'язань	1 982 010	1 803 946
Всього власного капіталу та зобов'язань	3 543 756	3 309 262

Генеральний директор

Головний бухгалтер

(Handwritten signature)

Сергій АСТАПЕНКОВ

Наталія БУЛГАКОВА

Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

<i>у тис. грн</i>	2023 рік	2022 рік
1	2	3
Безперервна діяльність		
Дохід за основною діяльністю	1 840 021	2 230 463
Собівартість за основною діяльністю	(2 380 631)	(2 662 364)
Валовий прибуток (збиток)	(540 610)	(431 901)
Дохід за іншою операційною діяльністю	799 586	436 569
Витрати за іншою операційною діяльністю	(26 214)	(26 232)
Адміністративні витрати	(36 405)	(35 128)
Результат поточної діяльності	196 357	(56 692)
Фінансові доходи	-	586 868
Фінансові витрати	(115 526)	(72 142)
Інші доходи та Інші витрати	29 357	22 607
	<u>32 151</u>	<u>30 308</u>
Дохід від безопл одерж.активів	30 773	29 144
Інші доходи від звичайної діяльності	1 378	1 164
	<u>(10 089)</u>	<u>(7 701)</u>
Списання необоротних активів	(4 808)	(554)
Інші види витрат	(5 281)	(7 147)
Частка в капіталі асоційованих підприємств	-	-
Прибуток (збиток) до оподаткування	102 893	480 641
Витрати з податку на прибуток	(17 999)	(46 817)
Прибуток (збиток) за безперервною діяльністю	84 894	433 824
Припинена діяльність		
Прибуток (збиток) за припиненою діяльністю (за виключенням податку на прибуток)	-	-
Прибуток (збиток) за період	84 894	433 824
Інший сукупний дохід		
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	-	-
Інший сукупний дохід	41 003	(17 949)
Інший сукупний дохід до оподаткування	41 003	(17 949)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	-	-
Інший сукупний дохід за період	41 003	(17 949)
Всього сукупного доходу за період	125 897	415 875

Генеральний директор
Головний бухгалтер

(Handwritten signature)

Сергій АСТАПЕНКОВ
Наталія БУЛГАКОВА

Звіт про рух грошових коштів

у тис. грн

	2023рік	2022рік
Грошові кошти за операційною діяльністю		
Надходження за період	2 859 742	2 734 254
Надходження від реалізації за осн. діяльністю	2 100 999	2 268 969
Надходження від реалізації за іншою операційною діяльністю (операційної оренди)	12 343	16 737
Надходження від Бржників неустойки (штрафів, пені)	4 014	1 426
Повернення оплат постачальникам	2 709	14 737
Надходження авансів від покупців та замовників	4	-
Надходження від цільового фінансування	727 228	406 587
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3 238	9 171
Повернення податків і зборів	-	-
Інші надходження	9 207	16 627
Оплати за період	(2 651 659)	(2 654 267)
Оплати постачальникам за основною діяльністю	(2 124 735)	(2 065 004)
Оплата праці	(311 058)	(303 207)
Відрахування на соц. заходи	(86 186)	(88 424)
Сплата податків:		
- Податок на прибуток	(15 550)	(50 138)
- ПДВ	(-)	(14 027)
- Інші податки	(90 776)	(94 393)
Інші оплати	(8 462)	(39 074)
Оплата авансів	(14 518)	(-)
Повернення авансів	(374)	(-)
Чиста зміна коштів за операційною діяльністю	208 083	79 987
Грошові кошти за інвестиційною діяльністю		
Надходження від продажу необоротних активів	-	-
Витрачання на придбання необоротних активів	(-)	(18 536)
Чиста зміна коштів за інвестиційною діяльністю	(-)	(18 536)
Грошові кошти за фінансовою діяльністю		
Погашення довгострокової реструктуризованої заборгованості	(169 178)	(105 002)
Сплата відсотків	(-)	(756)
Сплата заборгованості з фінансової оренди	(-)	(5 869)
Чиста зміна коштів за фінансовою діяльністю	(169 178)	(111 627)
Чиста зміна коштів та їх еквівалентів	38 905	(50 176)
Грошові кошти та їх еквіваленти на 01.01.2023/2022	63 241	113 417
Вплив зміни валютних коштів на залишок коштів		
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31.12.2021/2022	102 146	63 241

Генеральний директор

Головний бухгалтер

Сергій АСТАПЕНКОВ

Наталія БУЛГАКОВА

Звіт про зміни у власному капіталі

За 2023 рік:

у тис.грн	Стат. капітал	Неопл. капітал	Резервний капітал	Додатков. капітал (Дооцінка ОЗ)	Додатков. капітал (Безоплатно одержані ОЗ)	Нерозподіл. прибуток (непокрит. збиток)	Всього власного капіталу
Сальдо на 01 січня 2023	0	0	0	35 026	318 402	696 856	1 050 284
Коригування початкових залишків						(436)	(436)
Відкориговане сальдо на 01 січня 2023	0	0	0	35 026	318 402	696 420	1 049 848
Безоплатно отримані необоротні активи					68 624		68 624
Амортизація безоплатно отриманих та дооцінених необоротних активів				(3)	(27 618)		(27 621)
Всього доходів та витрат, визнаних у складі власного капіталу	0			(3)	41 006		41 003
Прибуток (збиток) за період						84 894	84 894
Всього доходів та витрат за період	0			(3)	41 006	84 894	125 897
Сальдо на 31 Грудня 2023	0	0	0	35 023	359 408	781 314	1 175 745

Генеральний директор

Головний бухгалтер

Сергій АСТАПЕНКОВ

Наталія БУЛГАКОВА

Сергій АСТАПЕНКОВ

Наталія БУЛГАКОВА

Примітки до фінансової звітності станом на 31 грудня 2023 року**1. Інформація про Концерн**

Концерн «Міські теплові мережі» (далі за текстом – Концерн) є комунальним унітарним підприємством і діє як комерційне підприємство, що засноване на комунальній власності та входить до сфери управління Запорізької міської ради.

Показники	Зміст	Код
Юридична особа	КОНЦЕРН «МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»	32121458
Підпорядкованість	Запорізька міська рада	
Організаційно-правова форма за КОПФГ	Концерн	540
Форма власності за КФВ	Комунальна власність	32
Юридична адреса та місцезнаходження	69091, Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, вулиця Героїв полку «Азов», буд. 137	2310137200
Види діяльності за КВЕД-2010, згідно довідки Управління статистики у Запорізькій області	Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (основний)	35.30
Дата проведення державної реєстрації	Дата державної реєстрації: 26.07.2002	

Концерн є юридичною особою, веде діяльність відповідно до чинного законодавства України, рішень Запорізької міської ради, Статуту, внутрішніх нормативних актів, які не протирічать чинному законодавству України.

Концерн створений з метою отримання прибутку в результаті діяльності з виробництва, транспортування, постачання та реалізації теплової енергії, а також надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води споживачам та керується Статутом в новій редакції, затвердженій Розпорядженням Запорізького міського голови від 08.04.2013 року № 99 р.

Концерн у своїй виробничій та фінансовій діяльності підпорядкований, підзвітний і підконтрольний Запорізькій міській раді (надалі-Власник).

До складу Концерну входять створені Власником комунальні підприємства:

- Комунальне підприємство «Теплові мережі Заводського району»,
- Комунальне підприємство «Теплові мережі Комунарського району».

Концерн розпоряджається та користується майном, закріпленим за ним Власником (органом самоврядування в особі Запорізької міської ради), на правах господарського відання з обмеженням правочинності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою із Власником або уповноваженим ним органом.

Майно Концерну є власністю територіальної громади міста Запоріжжя і не може бути ревізоване, конфісковане або вилучене будь-якими шляхами без погодження з Власником.

Концерн є найбільшим у Запорізькій області теплоенергетичним комплексом з виробництва, транспортування і постачання теплової енергії та надання послуг централізованого опалення всім групам споживачів за тарифами, які регулюються згідно діючого законодавства.

Загальна структура теплових мереж Концерну (магістральних і розподільних), прокладених у підземних прохідних, напівпрохідних і непрохідних каналах, а також і з надземним прокладанням, забезпечує розгалужену схему розподілу теплової енергії з оптимальними гідравлічними режимами.

Ліцензування діяльності Концерну з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії та встановлення відповідних тарифів своїм ліцензіатам до липня 2021 року було покладено на Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), відповідно до ст.16 Закону України «Про теплопостачання».

Постановою НКРЕКП від 07.07.2021 №1085 «Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у сфері теплопостачання», було прийнято рішення про передачу повноважень з ліцензування господарської діяльності у сферах тепло-, водопостачання та водовідведення і, відповідно, встановлення тарифів на теплову енергію та комунальні послуги від НКРЕКП до органів місцевого самоврядування.

Станом на 31.12.2023 року у Концерну «МТМ» наявні такі ліцензії:

1. Ліцензія на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії (видана НКРЕКП за рішенням №1912 від 28.10.2016р.),
2. Ліцензія на право провадження господарської діяльності з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими тепловими мережами (видана НКРЕКП за рішенням №1912 від 28.10.2016р.),
3. Ліцензія на право провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії (видана НКРЕКП за рішенням №1912 від 28.10.2016р.),
4. Ліцензія на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії (видана НКРЕКП за рішенням №1913 від 28.10.2016р.),

Станом на 31.12.2023 року для забезпечення процесу ведення обліку та складання різних видів звітності Концерном використовуються наступні інформаційні програми

(робота в яких не є поєднаною та/або синхронізованою за допомогою єдиної інформаційної системи, і перенос інформації з однієї інф.програми до іншої здійснюється вручну):

- Програмний комплекс ERP-система з 01.01.2023 року;
- Комплексна система управління підприємством «Віртуоз» до 31.12.2022 року;
- Білінгова система «Розрахунок нарахувань, облік оплат і сальдо населення м. Запоріжжя за житлово-комунальні послуги» (АСКР);
- Білінгова система «Розрахунок нарахувань, облік оплат і сальдо юридичних осіб м. Запоріжжя» (Система «Збут»);
- АРМ «Податкові накладні» (АРМ ПН);
- АРМ «Відділ державної виконавчої служби» (АРМ ВДВС);
- Система подання звітності в контролюючі органи та обміну первинними документами в електронному вигляді з контрагентами М.Е.Дос.

Усі інформаційні системи, які Підприємство використовує для цілей фінансової звітності не поєднані в єдину інформаційну систему. Інформація переноситься з однієї інформаційної системи до інших вручну.

Так наприклад, у білінговій системі ведеться аналітичний облік в розрізі приладів обліку, особистих рахунків та підприємств. Аналітичні та синтетичні дані обліку, які отримуються із білінгової системи, бухгалтера вносять до бухгалтерської системи «ERP» вручну.

На Підприємстві розроблені правила та діє система внутрішнього контролю щодо процесів накопичення, обробки, передачі та внесення даних бухгалтерського обліку з однієї інформаційної системи обліку в інші, а також:

- внесення даних до білінгової системи;
- отримання даних із білінгової системи, обробка цих даних та внесення їх до бухгалтерської системи «ERP».

Система внутрішнього контролю діє ефективно та надійно.

За 2023 рік середня кількість працівників Концерну складає 2 126 особи.

2. Основи підготовки фінансової звітності

Заява про відповідність

Окрема фінансова звітність Концерну підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності ("МСФЗ"). Дана фінансова звітність є фінансовою звітністю загального призначення, стосується одного суб'єкта господарювання - Концерну «Міські теплові мережі».

З метою складання фінансової звітності за МСФЗ за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, згідно з вимогами українського законодавства Концерном було застосовано форми фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73.

Відповідно до п.5 ст.12-1 Закону України „Про бухгалтерський облік та звітність в Україні”, підприємства, які згідно з законодавством зобов'язані готувати фінансову звітність за МСФЗ, повинні складати та подавати свою фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі (див. як „iXBRL”). На дату випуску цієї окремої фінансової звітності таксономія UA XBRL за МСФЗ за 2023 рік ще не опублікована, а процес подання фінансової звітності за 2023 рік в єдиному електронному форматі ще не розпочато Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Керівництво Концерну планує підготувати звіт iXBRL та подати його протягом 2024 року.

Основа складання фінансової звітності

Ця фінансова звітність була підготовлена відповідно до принципу оцінки за історичною вартістю, за винятком основних засобів і фінансових активів, які оцінюються за переоціненою та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, відповідно.

Функціональна валюта та валюта звітності

Фінансова звітність представлена в Українській гривні, що є функціональною валютою Концерну. Уся фінансова інформація, представлена в Українських гривнях, округлюється до найближчої тисячі, якщо не зазначене інше.

Операції в інших валютах розглядаються як операції в іноземній валюті. Операції в іноземній валюті спочатку відображаються у функціональній валюті за курсом, що діє на дату здійснення операції. Монетарні активи і зобов'язання, виражені в іноземній валюті, перераховуються у функціональну валюту за обмінним курсом, що діє на звітну дату. Усі курсові різниці відображаються у звіті про сукупний дохід за період.

Припущення щодо функціонування Концерну в найближчому майбутньому

Свою діяльність Концерн здійснює в Україні. Галузь і ринок теплоенергії знаходяться на етапі трансформації, яку було розпочато завдяки реформі. Досягнуто головне завдання реформи – створення ринку двосторонніх договорів. Крім цього, в законі передбачені прозорі правила для приєднання до мереж, будівництва нових генеруючих потужностей, стимулюючі механізми для інвестицій в генерацію та мережі.

Міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings підтвердило довгостроковий рейтинг дефолту України в іноземній валюті на рівні "B" зі стабільним прогнозом, який відображає макроекономічну політику України як таку, що заслуговує довіри, бо вона дозволила знизити інфляцію та звзвити бюджетний дефіцит до рівня, який був перед викликанням коронавірусом шоком. Крім того, агентство заявило, що відновлення світової економіки стане більш стійким з середини 2021 року, оскільки очікується, що у світі почнуть застосовуватися вакцини від коронавірусу, а соціальне дистанціювання слабшатиме.

Економічна ситуація наприкінці року свідчить про поступове відновлення ділової активності в результаті адаптації економічних суб'єктів до карантинних обмежень. Водночас збереження високого рівня невизначеності у майбутньому продовжує стримувати інвестиційний попит.

Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Подальший розвиток подій у політичних, макроекономічних умовах та/або умовах зовнішньої торгівлі може впливати на фінансовий стан та результати діяльності Концерну у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

При складанні цієї фінансової звітності враховувалися відомі і які оцінюються результати зазначених факторів на фінансовий стан і результати діяльності Концерну у звітному періоді. Дана фінансова звітність не включає коригувань, які можуть мати місце в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі і зможуть бути оцінені.

Вплив COVID-19

Наприкінці 2019 року, з Китаю вперше з'явилися новини про COVID-19 (Коронавірус). На початку 2020 року вірус поширився по всьому світу та його негативний вплив набрав обертів. Світове поширення COVID-19 створило значну мінливість, невизначеність та економічне падіння упродовж 2020-21 року. Вірус охопив понад 200 країн та продовжує швидко впливати на економічну ситуацію та галузь охорони здоров'я. Пандемія призвела до широкомасштабного негативного впливу на світову економіку і існує значна невизначеність щодо того, наскільки COVID-19 продовжить поширюватись, а також про масштаби та тривалість урядових та інших заходів, направлених на уповільнення поширення вірусу, таких як карантин, домашній режим, призупинення бізнесу та призупинення роботи уряду. Уряд та місцева влада також розробили політику щодо покрокового виходу з карантину. Однак деякі юрисдикції під час виходу з карантину були змушені повернутись до обмежень через збільшення кількості нових захворювань на COVID-19. Концерном вжито ряд запобіжних заходів, спрямованих на те, щоб мінімізувати ризики для своїх працівників, бізнесу та громад, що працюють, включаючи організацію віддалених робочих місць та надання індивідуальних засобів захисту своїм працівникам. Однак, керівництво не може гарантувати, що ці дії, будуть ефективними для запобігання майбутніх перебоїв у роботі Концерну. Концерн оцінив вплив COVID-19 на знецінення активів, діяльність, що приносить доходи від реалізації, здатність генерувати достатній грошовий потік для своєчасного погашення зобов'язань, та можливість продовжувати свою діяльність в осяжному майбутньому. На дату випуску цієї фінансової звітності, вплив COVID-19 на діяльність Концерну не був суттєвим. Керівництво продовжує регулярно відслідковувати вплив COVID-19, а саме його потенційний вплив на фінансовий стан, результати діяльності, грошові потоки, знецінення активів та платоспроможність контрагентів.

Кінцевий вплив COVID-19 буде залежати від майбутніх подій, включаючи, серед іншого, від кінцевого географічного поширення та тяжкості вірусу, наслідків урядових та інших заходів, спрямованих на запобігання поширенню вірусу, розробки ефективних методів лікування, тривалості спалаху, дій, які вживають урядові органи, замовники, постачальники та інші треті сторони, наявності робочої сили, термінів та ступеню відновлення нормальних економічних та операційних умов. Керівництво продовжує докладати зусиль для виявлення, управління та пом'якшення наслідків пандемії COVID-19 на результати діяльності Концерну; однак, існують фактори, що знаходяться поза межами знань та контролю, включаючи тривалість та тяжкість цього спалаху, будь-яких подібних спалахів, а також вжитих подальших урядових та регуляторних дій. Керівництво Концерну вважає, що підготовлена фінансова звітність відображає усі найкращі оцінки у відношенні до можливих наслідків COVID-19.

Безперервність діяльності

Концерн Фінансову звітність станом на 31.12.2023 та за 2023 рік формував з дотриманням принципу безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань Концерну, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі.

24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 (далі Указ Президента України), затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, було введено воєнний стан в Україні із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» «воєнний стан – це особливий режим, що вводиться в Україні або окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження

конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень».

Відповідно до пункту 3 Указу Президента України «у зв'язку із веденням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватись конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Торгово-промислова палата України підтвердила, що військова агресія Російської федерації проти України – форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) і ці обставини з 24 лютого 2022 року до їх офіційного закінчення, є надзвичайними, невідворотними та об'єктивними обставинами для суб'єктів господарської діяльності та/або фізичних осіб по договору, окремим податковим та/чи іншим зобов'язанням/обов'язком, виконання яких/-го настало згідно з умовами договору, контракту, угоди, законодавчих чи інших нормативних актів і виконання відповідно яких/-го стало неможливим у встановлений термін внаслідок настання таких форс-мажорних обставин (обставини непереборної сили).

Оцінка Керівництва здатності Концерну продовжувати свою діяльність на безперервній основі включає висловлення судження у певний момент часу про майбутні результати подій чи умов, що є невизначеними за своєю природою.

Чинники які є доречними для такого судження:

- ступінь невизначеності, пов'язаної з результатом події або умови, значно збільшується, чим більш віддаленими в майбутньому є така подія або умова, або результат;
- будь-яке судження щодо майбутнього ґрунтується на інформації, що є доступною у той час, коли висловлюється таке судження. Подальші події можуть призвести до результатів, які не відповідатимуть судженням, що були обґрунтованими на час їх висловлення.

Керівництвом було прийняте рішення що використання припущення про безперервності діяльності як основу для бухгалтерського обліку є прийнятним, але існує суттєва невизначеність.

Керівництво Концерну вважає, що Фінансова звітність надає належне розкриття інформації про події та умови, що можуть поставити під значний сумнів продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Керівництво Концерну визнає що виявлення суттєвої невизначеності є важливим для розуміння фінансової звітності користувачами та попереджає їх про цю проблему.

3. Суттєві облікові оцінки та судження

Підготовка фінансової звітності Концерну вимагає від її керівництва винесення суджень та визначення оціночних значень і припущень на кінець звітного періоду, які впливають на відображені у звітності суми доходів, витрат, активів і зобов'язань, а також на розкриття інформації про умовні зобов'язання. Проте невизначеність у відношенні цих припущень і оціночних значень може привести до результатів, які можуть зажадати в майбутньому істотних коригувань до балансової вартості активу або зобов'язання, щодо яких приймаються подібні припущення та оцінки.

Допущення і оцінні значення Концерну засновані на вихідних даних, які він мав в своєму розпорядженні на момент підготовки фінансової звітності. Проте поточні обставини і допущення відносно майбутнього можуть змінюватися зважаючи на ринкові зміни або непередбачуваних Концерну обставини. Такі зміни відображаються в допущеннях у міру того, як вони відбуваються.

Оцінка фінансових інвестицій

У випадках, коли справедлива вартість фінансових активів і фінансових зобов'язань, визнаних у звіті про фінансовий стан, не може бути визначена на підставі даних активних ринків, вона визначається з використанням методів оцінки, включаючи модель дисконтованих грошових потоків. В якості вихідних даних для цих моделей по можливості використовується інформація, отримана на спостережуваних ринках, проте у тих випадках, коли це не уявляється практично здійсненим, потрібна певна частка судження для встановлення справедливої вартості. Судження містять облік таких вихідних даних, як ризик ліквідності, кредитний ризик і волатильність. Зміни в припущеннях щодо цих факторів можуть вплинути на справедливу вартість фінансових інструментів, відображену у фінансовій звітності.

Оцінка справедливої вартості основних засобів на підставі переоцінки

Концерн повинен періодично, як це запропоновано керівництвом, здійснювати переоцінку своїх основних засобів. Такі переоцінки здійснюються незалежними оцінювачами із застосуванням методів оцінки, встановлених Міжнародними Стандартами Оцінки, такими як: метод обліку за вартістю, метод порівняння (ринковий метод), прибутковий метод.

Строк корисного використання нематеріальних активів та основних засобів

Амортизація нематеріальних активів та знос основних засобів нараховуються протягом строку їх корисного використання. Строки корисного використання засновані на оцінках керівництва того періоду, протягом якого актив приносить прибуток. Ці строки періодично переглядаються на предмет подальшої відповідності.

Основні засоби (у т.ч. капітальні інвестиції) та нематеріальні активи оцінюються з метою виявлення зменшення корисності, якщо обставини вказують на можливе зменшення корисності.

Ознаки, які Підприємство вважає важливими для прийняття рішення про необхідність оцінки з метою виявлення зменшення корисності, включають наступне: суттєве зменшення ринкової вартості, значне зниження показників діяльності у порівнянні з минулими або запланованими майбутніми операційними результатами, істотні зміни у використанні активів або стратегії діяльності Підприємства (зокрема, ліквідація або заміна активів; пошкодження активів або їх вилучення з операцій; зупинення або відмова від інвестиційних проєктів), істотні негативні промислові або економічні тенденції, інші суттєві чинники.

Оцінка відновлювальної вартості активів ґрунтується на оцінках керівництва, зокрема, оцінці майбутньої діяльності, можливостей активів приносити дохід, припущеннях щодо подальших ринкових умов, технологічного розвитку, змін в законодавстві та інших чинниках. Ці припущення використовуються при розрахунку вартості використання активу та включають прогноз майбутніх грошових потоків та вибір відповідної дисконтної ставки.

Знецінення торгової та іншої дебіторської заборгованості

Керівництво оцінює збитки від зменшення корисності шляхом оцінки можливості погашення дебіторської заборгованості на основі аналізу окремих дебіторів. Факти, що приймаються до уваги в ході оцінки платоспроможності окремих дебіторів, враховують аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення, а також фінансовий стан та історію погашення заборгованості конкретними дебіторами. Якщо фактичне погашення заборгованості виявиться меншим ніж за оцінкою управлінського персоналу, Концерн відображає в своєму обліку додаткові витрати у зв'язку із знеціненням заборгованості, зменшенням корисності нефінансових активів.

Процентні ставки, які були застосовані до довгострокових зобов'язань та зобов'язань з оренди

При відсутності аналогічних фінансових інструментів розрахунки справедливої вартості довгострокових зобов'язань та зобов'язань з оренди ґрунтувалися на професійних судженнях. Зміна ефективної процентної ставки, яка використовувалась при розрахунках справедливої вартості зобов'язань по реструктурованій заборгованості по податкових розрахунках та визнаного активу у формі права власності та зобов'язання з оренди, на 2 % може мати значний вплив на фінансову звітність. Грошові потоки, які є незначними за вартістю не дисконтуються, оскільки вплив дисконтування є несуттєвим.

Судові розгляди

Відповідно до МСФЗ Концерн визнає резерв тільки у разі існування поточного зобов'язання (юридичного чи того, що випливає з практики), яке виникло у результаті минулої події; відтік економічних вигод, який буде потрібним для погашення цього зобов'язання, є ймовірним, і отримана надійна оцінка суми такого зобов'язання. У випадках, коли ці вимоги не дотримуються, інформація про умовне зобов'язання може бути розкрита у примітках до фінансової звітності. Реалізація будь-якого умовного зобов'язання, яка не була у поточний момент визнана або розкрита у фінансовій звітності, може мати істотний вплив на фінансовий стан Концерну. Застосування цих принципів облікової політики щодо судових справ вимагає від керівництва Концерну оцінок різних фактичних і юридичних питань поза її контролем. Концерн переглядає невирішені судові справи, слідуючи подіям у судових розглядах на кожну звітну дату, щоб оцінити потребу у резервах у своїй фінансовій звітності. Серед тих чинників, які беруться до уваги при прийнятті рішення про формування резерву, – характер судового процесу, вимоги або оцінки, судовий порядок і потенційний рівень збитків у тій юрисдикції, в якій судовий процес, вимога або оцінка мають місце, перебіг процесу, (включаючи його перебіг після дати складання фінансової звітності, але до дати її випуску), думки юрисконсультів, досвід, набутий у зв'язку з подібними суперечками і будь-яке рішення керівництва Концерну щодо того, як воно має намір відреагувати на судовий процес, вимогу чи оцінку.

Податки та інші обов'язкові платежі в бюджет

Щодо інтерпретації складного податкового законодавства, змін у податковому законодавстві, а також сум і термінів отримання майбутнього оподаткованого доходу існує невизначеність. Концерн не створює резерви від можливі наслідки перевірок, проведених податковими органами.

Відстрочені податкові активи визнаються за всіма невикористаним податковим збиткам в тій мірі, в якій є ймовірним отримання оподаткованого прибутку, проти якого можуть бути зараховані податкові збитки.

Оцінка відстрочених податкових активів та зобов'язань

Приймаючи до уваги нестабільність податкової політики держави, оцінка відстрочених податкових активів і зобов'язань проводилась на основі суджень керівництва Концерну, які базувалися на інформації, наданої керівництвом на момент складання цієї фінансової звітності.

Визначення терміну оренди за договорами з опціоном на продовження або опціоном на припинення оренди – Концерн як орендар

Концерн визначає термін оренди якщо не підлягає достроковому припиненню період оренди разом з періодами, щодо яких передбачений опціон на продовження оренди, якщо є достатня впевненість в тому, що він буде виконаний, або періодами, щодо яких передбачений опціон на припинення оренди, якщо є достатня впевненість в тому, що він не буде виконаний. Концерн застосовує судження для оцінки того, чи є у нього достатня впевненість в тому, що воно виконає опціон на продовження або опціон на припинення оренди. Концерн врахував періоди, щодо яких передбачений опціон на продовження, при визначенні терміну оренди за договорами оренди приміщень до 5 років. Концерн зазвичай виконує опціони на продовження за цими договорами оренди, оскільки відсутня можливість легко замінити ці активи. Крім того, періоди, щодо яких передбачений опціон на припинення оренди, враховуються при визначенні терміну оренди тільки в тому випадку, коли є достатня впевненість в тому, що вони не будуть виконані.

4. Основні облікові політики

Облік інфляції

До 2001 року Україна розглядалася як країна з гіперінфляційною економікою. Для відповідності вимогам МСБО 29 "Фінансова звітність в умовах гіперінфляції" у фінансовій звітності повинні були використовуватися суми, виражені в одиниці виміру, що діяла на звітну дату. Починаючи з 1 січня 2001 року, Україна більше не розглядається як країна з гіперінфляційною економікою. Суми, виражені в одиниці виміру, яка діяла на кінець 2000 року, були використані як основа для відображення балансової вартості у фінансових звітах наступних періодів.

Основні засоби

Основні засоби обліковуються за собівартістю мінус будь-яка накопичена амортизація та будь-які накопичені збитки від зменшення корисності.

Одиниці об'єктів основних засобів, що придбані після визначення доцільної собівартості, відображені по вартості придбання, яка враховує витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням та доведенням об'єкту до робочого стану, за мінусом нарахованого зносу (амортизації). Вартість активів, що створенні господарським способом, включає в себе вартість витрат на матеріали, заробітну плату основних робітників та відповідну частину виробничих накладних витрат.

Первісна вартість основного засобу збільшується у випадку здійснення ремонту, реконструкції, модернізації, добудовування, дообладнання, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод від його використання та оцінка таких витрат може бути достовірно визначена. Усі інші витрати на ремонти, реконструкції відображаються у складі витрат звітного періоду. Якщо суттєві компоненти одиниці основних засобів мають різні строки корисного використання, вони обліковуються як окремі одиниці основних засобів.

Станом на кінець кожного звітного періоду керівництво оцінює наявність ознак зменшення корисності основних засобів. Якщо такі ознаки існують, керівництво оцінює вартість відшкодування активу як його справедливую вартість за вирахуванням витрат на продаж або вартість використання активу, залежно від того, яка з них більша. Якщо існують будь-які ознаки зменшення корисності, балансова вартість активу зменшується до вартості відшкодування, а збиток від зменшення корисності визнається у складі прибутку чи збитку за рік. Збиток від зменшення корисності активу, визнаний у попередніх роках, сторнується відповідним чином, якщо в оцінках, використаних для визначення вартості використання активу або його справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж, відбулися зміни.

Прибутки та збитки від вибуття активів визначаються шляхом порівняння суми надходжень з їхньою балансовою вартістю та визнаються у складі прибутку чи збитку за рік.

Концерн має право оренди та право на тимчасове використання земельних ділянок, на яких знаходяться її будівлі, споруди, передавальні пристрої та прилеглі до них території, та платить податок на землю, який нараховується у порядку, визначеному державою. У розрахунку враховуються дані загальної площі земельної ділянки та характер її використання.

Знос відображається у звіті про сукупний дохід і нараховується на основі прямолінійного методу з використанням норм зносу, що визначаються, зважаючи на передбачуваний термін служби кожної одиниці основних засобів. Знос придбаних активів та активів, створених за рахунок власних коштів, починається з моменту, коли відповідний актив був введений в експлуатацію. Термін корисного використання, відповідні норми амортизації та ліквідаційна вартість визначаються для кожного об'єкта згідно з затвердженими в Концерні вимогами.

Очікувані строки використання ОЗ у поточному та попередніх звітних періодах є наступними:

Група ОЗ	Термін експлуатації, років	
	мінімальний	максимальний
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	10	99
Машини та обладнання	5	72
Транспортні засоби	5	20
Інструменти, прилади, інвентар	4	30
Інші ОЗ	12	25

Методи амортизації, строки корисного використання та ліквідаційні вартість об'єктів ОЗ переглядаються та коригуються у разі потреби наприкінці кожного звітного періоду.

Залишкова вартість окремого об'єкта ОЗ одразу зменшується до рівня вартості його відшкодування, якщо вона перевищує його розмір.

Ліквідаційна вартість активу - це оціночна сума, яку Підприємство отримало б у теперішній момент від продажу цього активу, за мінусом оціночних витрат на продаж, якби стан та строк експлуатації цього активу відповідав строку експлуатації та стану, які цей актив матиме наприкінці строку експлуатації.

Прибутки та збитки від продажу ОЗ визначаються шляхом порівняння доходів від продажу ОЗ із сумою їх залишкової вартості та визнанням залишку у складі Інших доходів/збитків (на нетто-основі) у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.

Незавершені капітальні інвестиції містять витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням основних засобів, включаючи відповідні змінні накладні витрати, понесені в результаті будівництва. Концерн капіталізує витрати на позики, що мають безпосереднє відношення до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованих активів, як частину вартості цього активу.

Незавершені капітальні інвестиції включають в себе роботи з будівництва, виготовлення, реконструкції, модернізації, технічного переоснащення (шляхом модернізації), придбання об'єктів основних засобів, які на дату балансу не введені в експлуатацію, а також аванси сплачені для придбання таких необоротних активів.

Придбані (виготовлені) основні засоби включають у себе промислово-технологічне обладнання, електричне устаткування, передавальні пристрої, побутове обладнання, комплектуючі тощо.

Незавершені капітальні інвестиції відображаються по собівартості за вирахуванням збитків від зменшення корисності. Незавершене капітальне будівництво та придбані (виготовлені) основні засоби не амортизуються до моменту закінчення будівництва відповідних активів і вводу їх в експлуатацію, коли основні засоби доведені до стану, придатного до використання.

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи визнаються активом, якщо є ймовірність отримання майбутніх економічних вигод від використання активів та собівартість активу можна достовірно оцінити.

Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс Концерну за первісною вартістю (собівартістю), коли вони стають придатними для використання у визначений спосіб. Після первісного визнання нематеріальний актив відображається за його собівартістю за вирахуванням будь-якої накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності.

Для амортизації нематеріальних активів застосовується метод прямолінійного нарахування амортизації протягом терміну корисного використання. Термін корисної експлуатації нематеріальних активів складає до 10 років амортизується протягом очікуваного терміну корисного використання, який не перевищує 10 років, ліцензії протягом терміну дії. Незавершене капітальні інвестиції містить витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням нематеріальних активів та не амортизуються до моменту, коли нематеріальні активи доведені до стану, придатного до використання.

Методи амортизації, строки корисного використання та ліквідаційні вартість об'єктів НМА переглядаються та коригуються у разі потреби наприкінці кожного звітного періоду.

Зменшення корисності не фінансових активів

Одиницею, яка генерує грошові кошти є вся сукупність всіх активів Концерну. На кожну звітну дату Концерн визначає, чи є ознаки можливого зменшення корисності активу. Якщо такі ознаки існують, або якщо необхідно виконати щорічне тестування активу на зменшення корисності, Концерн оцінює суму очікуваного відшкодування активу. Сума очікуваного відшкодування активу - це більша з наступних величин: справедливої вартості активу або підрозділу, що генерує грошові потоки, за вирахуванням витрат на продаж, і вартості використання активу. Сума очікуваного відшкодування визначається для окремого активу, за винятком активів, які не генерують надходження грошових коштів, які, в основному, незалежні від надходжень, що генеруються іншими активами або групами активів. Якщо балансова вартість активу перевищує його суму очікуваного відшкодування, актив вважається таким, корисність якого зменшилася і списується до вартості відшкодування. Під час оцінки вартості використання, майбутні грошові потоки дисконтуються за ставкою дисконтування до оподаткування, яка відображає поточну ринкову оцінку вартості грошей у часі та ризики, притаманні активу. Збитки від зменшення корисності визнаються у звіті про фінансові результати за період в складі тих категорій витрат, які відповідають функції активу, корисність якого зменшилася або зменшенням залишку капіталу по дооцінці основних засобів, якщо раніше такий об'єкт було дооцінено.

На кожну звітну дату Концерн визначає, чи є ознаки того, що раніше визнані збитки від зменшення корисності більше не існують або зменшилися. Якщо така ознака є, розраховується сума відшкодування. Раніше визнані збитки від зменшення корисності відновлюються тільки у тому випадку, якщо мала місце зміна в оцінці, яка використовувалася для визначення суми очікуваного відшкодування активу, з часу останнього визнання збитку від зменшення корисності. У зазначеному випадку балансова вартість активу підвищується до суми очікуваного відшкодування.

Отримана сума не може перевищувати балансову вартість (за вирахуванням амортизації), за якою цей актив визнавався б у випадку, якщо б у попередні роки не був визнаний збиток від зменшення корисності. Сторнування вартості визнається у звіті про фінансові результати за період. Після такої зміни вартості майбутні амортизаційні відрахування коригуються таким чином, щоб амортизувати переглянуту балансову вартість активу, за вирахуванням залишкової вартості, на систематичній основі протягом строку корисної служби.

Визнання фінансових інструментів

Фінансові активи і фінансові зобов'язання Концерну містять грошові кошти і еквіваленти грошових коштів, дебіторську і кредиторську заборгованість, інші зобов'язання та позики. Облікова політика щодо їхнього визнання та оцінки розкривається у відповідних розділах цих Приміток. Концерн визнає фінансові активи та фінансові зобов'язання у своєму звіті про фінансовий стан тоді і тільки тоді, коли воно стає стороною контрактних зобов'язань на інструменти. Фінансові активи та зобов'язання визнаються на дату виконання контракту.

Первісне визнання та подальша оцінка фінансових інструментів

Фінансові інструменти, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки при первісному визнанні відображаються за справедливою вартістю без урахування витрат на операції. Витрати на операції з придбання таких фінансових інструментів відображаються за рахунками витрат на дату їх здійснення.

Усі інші фінансові інструменти під час первісного визнання оцінюються за справедливою вартістю, до якої додаються витрати на операції. Витрати на операцію та інші платежі, що безпосередньо пов'язані з визнанням фінансового інструменту, відображаються на рахунках дисконту (премії) за цим фінансовим інструментом.

До витрат на операцію належать комісійні, сплачені агентам, консультантам, брокерам і дилерам, збори органам регулювання, фондовим біржам, податки та держмити тощо.

Витрати на операцію та комісійні доходи, що є невід'ємною частиною доходності фінансового інструменту, визнаються в складі фінансового інструменту і враховуються при розрахунку ефективної відсоткової ставки за таким фінансовим інструментом.

При первісному визнанні Концерн оцінює торговельну дебіторську заборгованість за ціною операції – це сума відшкодування, право на яке Концерн очікує отримати в обмін на передання обіцяних товарів або послуг покупцю, виключаючи суми, отримані від імені третіх сторін, якщо торговельна дебіторська заборгованість не містить значного компонента фінансування (коли встановлені угодою дати платежів надають покупцю чи продавцю суттєві вигоди від реалізації продукції).

За борговим фінансовим активом, що оцінюється за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, прибутки або збитки визнаються у складі іншого сукупного доходу до дати припинення його визнання або рекласифікації, за виключенням процентних доходів, нарахованих за методом ефективної відсоткової ставки, прибутків або збитків від його знецінення та прибутків або збитків від зміни офіційного курсу гривні до іноземних валют. Визнання оціночного резерву за таким активом не змінює величину його справедливої вартості.

Згідно з МСБО 9 " Фінансові інструменти", Концерн залежно від намірів та політики управління активами, відповідно до моделі бізнесу та характеристик контрактних грошових потоків *фінансового активу* класифікує їх, як:

- фінансові активи, які оцінюються за амортизованою собівартістю, якщо метою утримання такого активу (тобто бізнес-моделлю) є отримання передбачених договором потоків грошових коштів (виключно основної суми та процентів);
- фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході (капіталі), якщо актив утримується у рамках бізнес-моделі, яка передбачає як отримання передбачених договором потоків грошових коштів, так і продажу фінансових активів;
- фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку - всі інші активи.

Витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням або випуском фінансових активів і фінансових зобов'язань (окрім фінансових активів і фінансових зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю через прибутки або збитки), відповідно збільшують або зменшують справедливую вартість фінансових активів або фінансових зобов'язань при первинному визнанні. Витрати, що безпосередньо відносяться до придбання фінансових активів або фінансових зобов'язань, які відображено за справедливою вартістю через прибутки або збитки, відносяться безпосередньо на прибутки і збитки.

Концерн класифікує фінансові активи безпосередньо після первісного визнання і, якщо це дозволено або прийнятно, переглядає встановлену класифікацію наприкінці кожного фінансового року.

Фінансові активи, економічні вигоди від використання яких очікуються протягом 12 місяців з дати придбання або з дати балансу, визнаються короткостроковими та відображаються у складі оборотних активів. Фінансові активи, економічні вигоди від використання яких очікуються протягом більш ніж 12 місяців з дати придбання або з дати балансу, визнаються довгостроковими та відображаються у складі необоротних активів.

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою собівартістю

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою собівартістю, якщо виконуються обидві такі умови:

- а) актив утримують в моделі бізнесу, мета якої – утримання активів задля збирання контрактних грошових потоків;
- б) контрактні умови фінансового активу передбачають у певні дати надходження грошових потоків, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму.

У разі перегляду договірних грошових потоків від фінансового активу або їх модифікації в інший спосіб, коли перегляд або модифікація не призводять до припинення визнання такого фінансового активу згідно з МСФЗ 9, Концерн перераховує валову балансову вартість фінансового активу заново та визнає прибуток або збиток від модифікації у прибутку або збитку. Валова балансова вартість фінансового активу перераховується заново як теперішня вартість переглянутих або модифікованих договірних грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка за фінансовим активом, або, за потреби, за переглянутою ефективною ставкою відсотка. Балансову вартість модифікованого фінансового активу коригують з урахуванням усіх витрат або комісій та амортизують протягом залишку строку погашення модифікованого фінансового активу.

Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у разі одночасного дотримання обох зазначених нижче умов:

- а) фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і
- б) договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

Прибуток або збиток за фінансовим активом, що оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, визнається в іншому сукупному доході, окрім прибутку чи збитку від зменшення корисності та прибутку чи збитку від курсових різниць, доти, доки не відбудеться визнання або перекласифікація фінансового активу. У разі припинення визнання фінансового активу кумулятивний прибуток або збиток, що був раніше визнаний в іншому сукупному доході, перекласифікується з власного капіталу в прибуток або збиток як коригування перекласифікації. Проценти, нараховані за методом ефективного відсотка, визнаються в прибутку або збитку.

Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо він не оцінюється за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Керівництво під час первісного визнання має право безвідклично призначити фінансовий актив як такий, що оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо таке рішення усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні, що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків і збитків за ними на різних основах.

Станом на 31 грудня 2022 та 2023 років у Концерні відсутні фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки та збитки.

Концерн здійснює перекласифікацію фінансових активів тоді й лише тоді, коли змінює свою бізнес-модель управління фінансовими активами. Концерн не проводить перекласифікації жодних фінансових зобов'язань та інструментів капіталу, а також фінансових активів, які на вибір Концерну при початковому визнанні були класифіковані до моделі обліку за справедливою вартістю через прибутки/збитки.

Фінансові зобов'язання, термін сплати яких очікується протягом 12 місяців з дати придбання або з дати балансу, визнаються короткостроковими та відображаються у складі поточних зобов'язань. Фінансові зобов'язання, термін сплати яких очікується протягом більш ніж 12 місяців з дати придбання або з дати балансу, відображаються у складі довгострокових зобов'язань.

Фінансові зобов'язання, які переоцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток

При первісному визнанні фінансові зобов'язання можуть бути віднесені до категорії переоцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо дотримані такі критерії: (i) віднесення до цієї категорії виключає або суттєво знижує непослідовність у методах обліку, яка в іншому випадку виникла б при оцінці зобов'язань або визнання відповідного прибутку або збитку; (ii) зобов'язання є частиною групи фінансових зобов'язань, управління якими здійснюється і результати за якими оцінюються на підставі справедливої вартості, відповідно до політики управління ризиками; (iii) фінансове зобов'язання містить вбудований похідний інструмент, який необхідно окремо відобразити у фінансовій звітності або до категорії фінансових зобов'язань, які обліковуються за амортизаційною вартістю.

Станом на 31 грудня 2022 та 2023 років Концерн не має фінансових зобов'язань, які могли б бути віднесені до категорії переоцінюваних за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Фінансові зобов'язання, які обліковуються за амортизаційною вартістю

Торговельна кредиторська заборгованість та інші короткострокові монетарні зобов'язання, які спочатку визнаються за справедливою вартістю, надалі обліковуються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Процентні зобов'язання надалі оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки, що забезпечує той факт, що будь-які процентні витрати, що підлягають погашенню за період, мають постійну ставку у складі зобов'язань звіту про фінансовий стан. У цьому випадку процентні витрати включають початкові витрати на ведення операції і знижку, що підлягає виплаті після погашення, а також будь-який відсоток або купон, що підлягають виплаті, поки зобов'язання залишаються непогашеними.

Зменшення корисності фінансових активів

Модель зменшення корисності застосовується до фінансових інструментів, які не оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:

- фінансові активи, що є борговими інструментами;
- дебіторська заборгованість за договорами оренди;
- зобов'язання з надання позик і зобов'язання за договорами фінансової гарантії.

За інвестиціями в інструменти капіталу збиток від зменшення корисності не визнається.

Резерви під очікувані кредитні збитки повинні визнаватися в сумі, що дорівнює або очікуваним кредитним збиткам за 12 місяців, або очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструмента.

Концерн застосовує спрощений підхід та визнає резерви під очікувані кредитні збитки за дебіторською заборгованістю, договірними активами та дебіторською заборгованістю за договорами оренди в сумі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструмента, не залежно від наявності суттєвого компонента фінансування.

Оцінка очікуваних кредитних збитків відображає різницю між контрактними грошовими потоками відповідно до умов договору та всіх грошових потоків, що Концерн очікує отримати. Потім збиток дисконтується з наближенням до первісної ефективної процентної ставки активу.

Для визначення складу заборгованості, щодо якої у Концерні існує об'єктивне свідчення того, що вона повністю або частково не буде погашена, на дату балансу здійснюється аналіз заборгованості щодо кожного окремого дебітора на предмет існування ознак сумнівності. Резерв кредитних збитків (сумнівних боргів) створюється за методом застосування абсолютної суми очікуваних збитків, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, з урахуванням умов договору, очікуваного періоду погашення, внутрішніх кредитних ризиків для значних боржників на основі фінансових показників і з урахуванням зовнішніх кредитних рейтингів, якщо вони є, та прогнозованої інформації, а також із застосуванням підходу «ймовірність дефолту» відповідно до затвердженого окремим наказом Порядку визнання резерву очікуваних кредитних збитків.

Списання

Списання валової балансової вартості фінансового інструменту за рахунок сформованого резерву відбувається після визнання його безнадійним, наявності сформованого резерву під очікувані кредитні збитки, та одночасного виконання інших передумов, визначених вимогами чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Концерну.

Процентні доходи

Концерн визнає за фінансовими інструментами процентний дохід/витрати за ефективною ставкою відсотка протягом періоду від дати їх початкового визнання до дати припинення визнання (продаж, погашення), рекласифікації.

Процентні доходи за фінансовими активами, які обліковуються за амортизованою собівартістю, визнаються за ефективною ставкою відсотка до валової балансової вартості за виключенням:

1) придбаних або створених знецінених фінансових активів. Для таких фінансових активів застосовується ефективна ставка відсотка, скоригована з урахуванням кредитного ризику, до амортизованої собівартості

фінансового активу з моменту первісного визнання;

2) фінансових активів, які не є придбаними або створеними знеціненими фінансовими активами, але які в подальшому стали знеціненими фінансовими активами. У випадку таких фінансових активів Концерн має застосовувати ефективну процентну ставку до амортизованої собівартості фінансового активу у наступних звітних періодах.

Коригування процентних доходів за фінансовим активом на третьому рівні кредитного ризику проводиться в кореспонденції з рахунками, призначеними для обліку оціночних резервів під очікувані кредитні збитки.

Запаси

Запаси наводяться у фінансовій звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації окремого предмета.

До 01.01.2023 року первісна вартість складалась з витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням конкретного предмета та за результатами його використання і на дату складання звітності визначалась, виходячи із застосовуваного Концерном методу обліку вибуття запасів – ФІФО. З 01.01.2023 року Концерном використовується метод середньозваженої собівартості.

Чиста вартість реалізації предмета у складі запасів є оцінною величиною вартості продажу у процесі звичайного ведення бізнесу за вирахуванням змінних витрат, пов'язаних з таким продажем.

Фінансові активи

Класифікація

Фінансові активи Концерну класифікуються за такими видами:

- Позикові інструменти, оцінювані за Амортизованою вартістю
- Позикові інструменти, оцінювані за справедливою вартістю з відображенням змін справедливої вартості у складі Іншого сукупного доходу (СВІСД)
- Позикові інструменти, оцінювані за справедливою вартістю з відображенням змін справедливої вартості у складі Доходів та витрат звітного періоду (СВДВЗ)
- Інструменти власного капіталу, визначені як оцінювані за СВІСД, із накопиченням прибутків та збитків від зміни справедливої вартості у складі Іншого сукупного доходу (СВІСД), тобто без рекласу до Нерозподіленого прибутку

Класифікація та віднесення до конкретного виду окремого фінансового активу визначається з позицій:

- застосовуваної Компанією бізнес-моделі з управління фінансовими активами
- характеристиками грошових потоків, притаманними/обумовленими для фінансового активу.

Навіть якщо інструмент задовольняє умови, необхідні для визнання таким, що оцінюється за Амортизованою вартістю або за СВІСД,

Концерн може (як дозволено МСФЗ 9) скористатися опцією визначення, при первісному визнанні, цього фінансового інструменту як Оцінюваного за СВДВЗ ('СВ-опція'),

якщо таке означення сприятиме вилученню або суттєвому скороченню неспівставності у вимірюванні або визнанні ('облікової невідповідності'),

що інакше виникала б при оцінці такого активу або визнанні прибутків та збитків від зміни його справедливої вартості за іншими базами.

Класифікація та віднесення фінансового активу до певного виду здійснюється керівництвом при його первісному визнанні.

Позикові інструменти

Позиковий інструмент, що задовольняє наступні дві умови, має бути визначений як оцінюваний за **Амортизованою вартістю**

(за вирахуванням витрат на списання у зв'язку із знеціненням),

якщо тільки не використана СВ-опція і він визначений як Оцінюваний за СВДВЗ:

- тест щодо Бізнес-моделі:

метою бізнес-моделі Компанії є утримання фінансового активу для отримання узгоджених грошових потоків (в більшій мірі, ніж для продажу інструменту до визначеного для нього строку погашення і визнання змін його справедливої вартості)

- тест щодо характеристик Грошових потоків:
узгоджені умови фінансового активу передбачають отримання на визначені дати грошових потоків, які складаються тільки з виплат основної суми та відсотків від несплаченої основної суми.

Позиковий інструмент, що задовольняє наступні дві умови,

має бути визначений як оцінюваний за **СВІСД**,

якщо тільки не використана СВ-опція і він визначений як Оцінюваний за **СВДВЗ**:

- тест щодо Бізнес-моделі:
метою бізнес-моделі Компанії є як утримання фінансового активу для отримання узгоджених грошових потоків, так і його продажу до визначеного строку погашення
- тест щодо характеристик Грошових потоків:
узгоджені умови фінансового активу передбачають отримання на визначені дати грошових потоків, які складаються тільки з виплат основної суми та відсотків від несплаченої основної суми.

Всі інші позикові інструменти мають бути визначені як оцінювані за справедливою вартістю з відображенням змін справедливої вартості у складі Доходів та витрат звітного періоду (**СВДВЗ**)

Інструменти власного капіталу

Всі Інструменти власного капіталу (що відносяться до сфери застосування МСФЗ 9) мають оцінюватися за справедливою вартістю у Звіті про фінансовий стан, з визнанням змін справедливої вартості у складі Доходів та витрат звітного періоду, за виключенням тих Інструментів власного капіталу, щодо яких Концерн обрав можливість відображення змін справедливої вартості у складі Іншого сукупного доходу.

Якщо інвестиція в Інструмент власного капіталу не є:

- умовним відшкодуванням, визнанням покупцем при придбанні дочірньої структури та/або
- Утримуваним для продажу фінансовим активом (тобто вона не є:
  - придбаною переважно з метою продажу найближчим часом або
  - такою, що при первісному визнанні є частиною портфеля ідентифікованих фінансових інструментів, якими Концерн керує не сукупній основі, та має ознаки можливої фактичної реалізації механізму отримання прибутку у короткостроковій перспективі або
  - деривативом (окрім дериватива, що є контрактною фінансовою гарантією або є визначеним та ефективним інструментом хеджування)),

то Концерн може зробити невідкличне у майбутньому обрання (на рівні окремого фінансового інструменту), при його первісному визнанні, можливості визначення та оцінки Інструменту власного капіталу за СВІСД, з визнанням лише дивідендів у складі доходів та витрат звітного періоду.

Визнання та оцінка

Фінансові інструменти визнаються у фінансовій звітності Концерну, коли вона ж є стороною контрактних зобов'язань за інструментом.

Фінансові інструменти первісно оцінюються за справедливою вартістю.

Витрати за операціями, безпосередньо пов'язані із придбанням або емісією/випуском фін.інструментів (окрім фінансових інструментів, оцінюваних з відображенням змін справедливої вартості у складі Доходів та витрат звітного періоду/СВДВЗ)

Додаються або вилучаються із суми справедливої вартості фінансових інструментів при їх первісному визнанні.

Витрати за операціями, безпосередньо пов'язані із придбанням фінансових інструментів, оцінюваних з відображенням змін справедливої вартості у складі Доходів та витрат звітного періоду/СВДВЗ,

одразу визнаються у складі доходів та витрат звітного періоду.

Всі звичайні/регулярні придбання та продажі фінансових активів

(які є придбаннями та продажами фінансових активів, що передбачають поставку активу протягом періоду часу, встановленого регламентами або усталеною практикою торгівельної платформи) визнаються та припиняють визнаватися на дату угоди

(договірну дату прийняття зобов'язань з купівлі або продажу фінансового активу)

Всі визнані фінансові активи у подальшому оцінюються (відносно всієї їх суми) або амортизованою вартістю (з використанням методом ефективного відсотка), або за справедливою вартістю, залежно від класифікації фінансового активу.

Метод ефективного відсотка передбачає:

- обчислення Амортизованої вартості Позикового інструмента та

- розподіл процентного доходу протягом відповідного періоду

Амортизованою вартістю фінансового активу (Позикового інструмента)

є сума, за якою фінансовий актив оцінений при первісному визнанні

мінус

виплати основної суми

плюс

кумулятивна амортизація (з використанням методу ефективного відсотка)

будь-якої різниці між

ціною первісно визнаною сумою та сумою погашення, скоригована на суму будь-яких витрат із знецінення.

Залишкова вартість фінансового активу (Позикового інструмента) до коригування' є амортизованою вартістю фінансового активу (Позикового інструмента) до її коригування на суму будь-яких витрат із знецінення.

За фінансовими активами/Позиковими інструментами (іншими, ніж Придбані або початково знецінені фінансові активи)

Процентний дохід обчислюється із застосуванням

до 'Залишкової вартості фінансового активу до коригування' при первісному визнанні

(окрім Фінансових активів, які у подальшому стали знеціненими)

Ефективної процентної ставки (ставки, за якою забезпечується точне дисконтування

очікуваних майбутніх грошових надходжень (з урахуванням всіх винагород та дод.прибутків, сплачених або отриманих, які враховуються при визначенні ефективної процентної ставки,

витрат за операціями, безпосередньо пов'язаних із придбанням або емісією/випуском фін.інструмента, та інших премій або дисконтів),

за виключенням очікуваних кредитних збитків, протягом всього строку обігу позикового інструменту, або, якщо доцільно, коротшого періоду,

до рівня 'Залишкової вартості фінансового активу до коригування' при первісному визнанні).

За фінансовими активами/Позиковими інструментами, які у подальшому стали знеціненими,

Процентний дохід визнається із застосуванням

Ефективної процентної ставки до Амортизованої вартості цього фінансового активу.

Якщо у наступних періодах кредитний ризик за Початково знеціненими фінансовими інструментами покращується/зменшується, настільки, що фінансовий актив перестає бути знеціненим, то процентний дохід визнається із застосуванням Ефективної процентної ставки до 'Залишкової вартості фінансового активу до коригування' за таким фінансовим активом.

За Придбаними або початково знеціненими фінансовими активами

(активами, які є знеціненими при первісному визнанні)

Процентний дохід визнається із застосуванням до Амортизованої вартості такого фінансового активу, починаючи з первісного визнання, скоригованої Ефективної процентної ставки (обчислюється шляхом дисконтування очікуваних майбутніх грошових потоків, з включенням очікуваних кредитних збитків, до рівня Амортизованої вартості позикового інструменту при первісному визнанні).

Такий розрахунок не здійснюється/застосовується до збільшеної бази ('Залишкової вартості фінансового активу до коригування') навіть якщо кредитний ризик за таким фінансовим активом у подальшому покращується/зменшується, настільки, що фінансовий актив перестає бути знеціненим.

Інвестиції в Позикові інструменти за СВІСД первісно оцінюються за справедливою вартістю плюс витрати за операціями, безпосередньо пов'язаними із їх придбанням або емісією/випуском.

У подальшому зміни їх залишкової вартості, пов'язані із прибутками/битками щодо курс.різниць (за наявності), прибутки та збитки через знецінення та процентні доходи (визначені з використанням методу ефективного відсотка) визнаються у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.

Всі інші зміни залишкової вартості таких фінансових активів визнаються у складі Іншого сукупного доходу та накопичуються у Резерві переоцінки/за фін.інструментами (сукупна накопичена сума в якому рекласифікується до доходів т. витрат звітного періоду, Коли Фінансовий актив за СВІСД припиняє визнаватися)

Фінансові активи за СВДВЗ оцінюються за справедливою вартістю на кінець кожного звітного періоду, з визнанням прибутків та збитків у зв'язу із зміною їх справедливої вартості у складі доходів та витрат звітного періоду, у тому обсязі, наскільки вони не є частиною визначеної операції хеджування.

Прибутки та збитки від змін справедливої вартості Фінансових активів за СВДВЗ наводяться у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід у складі Інших доходів/збитків (на нетто-основі) у період їх виникнення/понесення/визнання, а також включають будь-які Дивіденди та Процентні доходи, які визнаються/наводяться у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід у складі Інших доходів на дату, коли Компанія отримує право отримання таких платежів.

Інвестиції в Інструменти власного капіталу за СВІСД первісно оцінюються за справедливою вартістю плюс витрати за операціями, безпосередньо пов'язаними із їх придбанням або емісією/випуском.

У подальшому вони оцінюються за справедливою вартістю з визнанням прибутків та збитків у зв'язу із зміною їх справедливої вартості у складі Іншого сукупного доходу та накопиченням у складі Резерву переоцінки/за фін.інструментами.

Сукупна накопичена сума прибутків та збитків у такому Резерві переоцінки не рекласифікується до доходів та витрат звітного періоду при продажу інструмента власного капіталу, а замість цього переводиться до складу Нерозподіленого прибутку.

Фінансові активи виключаються із складу активів (припиняють визнаватися) у разі, коли строк отримання коштів за відповідним фінансовим активом закінчився, або він (а також переважно всі ризики та вигоди від володіння ним) є переданими Концерном іншій особі/стороні.

Якщо Концерн ані утримав, ані передав переважно всі ризики та вигоди від володіння фін.активом, то має бути визначено, чи відмовився він (залишився в нього) контроль над цим активом, чи ні.

Якщо Концерн:

- не контролює актив, то припинення визнання цього активу є належним;
- утримала/зберегла контроль над активом, тоді Концерн продовжує визнання цього активу в тій мірі, наскільки вона є долученою до розпорядження активом.

Знецінення фінансових активів

Модель знецінення, що застосовується Концерном,

базується на передумові/припущенні про визнання Очікуваних кредитних збитків та застосовується до наступних видів фінансових активів:

- Фінансових активів, оцінюваних за Амортизованою вартістю
- Фінансових активів, обов'язково оцінюваних за СВІСД
- заборгованості за Позиками, коли існує поточне зобов'язання щодо подовження строків розрахунків (за виключенням, коли вони оцінюються за СВДВЗ)
- Контрактних фінансових гарантій, до яких застосовується МСФЗ 9 (за виключенням тих, що оцінюються за СВДВЗ)
- Дебіторської заборгованості з оренди/лізингу, що належить до сфери застосування МСФЗ 17
- Контрактних активів, що належать до сфери застосування МСФЗ 15 (прав на отримання відшкодування після/в обмін на передачі товарів/надання послуг).

За виключенням Придбаних або початково знецінених фінансових активів, очікувані кредитні збитки оцінюються шляхом визнання витрат на знецінення у сумі, що дорівнює:

- очікуваним кредитним збиткам Протягом всього періоду виконання зобов'язань (очікувані кредитні збитки, що виникають внаслідок усіх можливих подій, що можуть свідчити про дефолт, протягом строку чинності зобов'язань за фінансовим інструментом), які є:
  - обов'язковими для оцінювання за фінансовим інструментом, якщо кредитний ризик за таким фінансовим інструментом суттєво зріс з моменту його початкового визнання,
  - можуть бути обраними для оцінювання за всіма контрактними активами та/або всією дебіторською заборгованістю покупців, які не містять суттєву угоду щодо фінансування згідно із МСФЗ 15
  - окремо дозволеними для оцінювання за дебіторською заборгованістю з оренди/лізингу

або

- 12-місячним очікуваним кредитним збиткам (очікувані кредитні збитки (скорочення грошових надходжень протягом всього періоду виконання зобов'язань), що виникають внаслідок усіх можливих подій, що можуть свідчити про дефолт, протягом 12 місяців від звітної дати, зважені пропорційно ймовірності виникнення таких подій), які є обов'язковими для оцінювання за всіма іншими фінансовими інструментами.

За Придбаними або початково знеціненими фінансовими активами (оскільки вони є знеціненими при первісному визнанні):

- зміни очікуваних кредитних збитків Протягом всього періоду виконання зобов'язань визнаються одразу, починаючи з первісного визнання, як витрати із знецінення із включенням сум таких змін до доходів та витрат звітного періоду
- будь-які позитивні зміни за такими активами визнаються доходами із знецінення, навіть якщо розмір визначених таким чином очікуваних грошових потоків за фін.інструментом перевищить рівень очікуваних грошових потоків за ним при його первісному визнанні.

Актив є Кредитно-знеціненим (Початково знеціненим), коли:

- одна або декілька подій, що відбулися,

та

- мають суттєвий вплив на очікувані майбутні грошові потоки за фінансовим інструментом

та

- їх здійснення (те, що вони відбулися) подане у вигляді доступних для ознайомлення даних, які потрапили у розпорядження утримувача фінансового активу та стосуються наступних подій:
  - суттєвих фінансових труднощів у емітента або позичальника/боржника за фін.інструментом
  - порушення контракту, через такі події як дефолт або прострочення виконання
  - позикодавці/кредитори з економічних або обумовлених договором причин пов'язані із фінансовими труднощами позичальника/боржника
  - позичальник/боржник отримав пільгу/полегшення, надання якого за інших умов не розглядалося б
  - стає ймовірним, що позичальник/боржник вступить у процедуру банкрутства або інші види фінансової реорганізації
  - зникнення активного ринку за фінансовим інструментом через фінансові труднощі
  - придбання або емісія/ініціація операції за фінансовим інструментом із суттєвою знижкою, яка відображає рівень понесених кредитних збитків, порівняно із звичайними умовами

Вважається припустимим, до кредитний ризик за фінансовим інструментом НЕ є таким, що суттєво зріс з моменту його початкового визнання, якщо Кредитний ризик за фінансовим інструментом є НИЗЬКИМ на звітну дату, що розглядається як таке у разі, коли:

- існує низький ризик дефолту
- позичальник/боржник має значну спроможність виконати свої договірні зобов'язання з оплати у найближчий строк
- несприятливі зміни у економічних умовах та веденні бізнесу у довгостроковій перспективі можуть, але не обов'язково, скоротити здатність позичальника/боржника виконувати свої договірні зобов'язання з оплати

Оцінка того, чи відбулося суттєве зростання кредитного ризику, базується на розгляді інформації про:

- збільшення ймовірності виникнення дефолту від моменту первісного визнання фінансового активу
- очікувані кредитні збитки Протягом всього періоду виконання зобов'язань на базі/рівні:
  - окремого фінансового інструменту
  - або
  - відповідної групи або частини портфеля фінансових інструментів.

Якщо суттєве зростання кредитного ризику, що відбулося від первісного визнання, у наступному звітному періоді змінилося на протилежне (тобто сукупний кредитний ризик не є суттєво вищим, ніж при первісному визнанні), то вимірювання очікуваних кредитних збитків за фінансовим інструментом повертається до їх оцінки виходячи із суми, що дорівнює 12-місячним очікуваним кредитним збиткам.

Визначення дефолту

При з'ясуванні того, чи зазнав значного зростання кредитний ризик за фінансовим інструментом, Концерн врахував зміну ризику настання дефолту з моменту первісного визнання.

При визначенні дефолту в цілях з'ясування ризику настання дефолту Концерн застосовує визначення дефолту, яке відповідає визначенню, використовуваному в цілях внутрішнього управління кредитним ризиком для відповідного фінансового інструмента, а також, якщо це є доцільним, розглядає якісні показники (наприклад, фінансові умови). Однак, при цьому застосовується спростоване припущення про те, що дефолт настає не пізніше, ніж фінансовий актив стане простроченим на 90 днів, якщо Концерн не має обґрунтовано необхідної та підтверджуваної інформації, що доводить доцільність застосування критерію з більшою тривалістю прострочення. Визначення дефолту, що використовується в цих цілях, застосовується послідовно до всіх фінансових інструментів, якщо не стане доступною інформація, яка вказує на доцільність застосування іншого визначення дефолту за конкретним фінансовим інструментом.

Критеріями для визнання заборгованості сумнівною є наявність одного з таких факторів:

- заборгованість підприємств-контрагентів, які відсутні за адресами, зазначеними у статутних документах та повідомленими підприємствами-контрагентами;
- заборгованість підприємств-контрагентів, щодо яких порушено справу про банкрутство або опубліковано відомості про ліквідацію;
- заборгованість підприємств-контрагентів, які тривалий строк мають заборгованість перед бюджетом (майно в податковій заставі);
- форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили);
- товариство подало позов про стягнення заборгованості з контрагента;
- заборгованість підприємств-контрагентів, по яким є рішення суду про стягнення грошових коштів або виконання умов договору, в тому числі передано на примусове виконання;
- безнадійна дебіторська заборгованість;
- прострочення оплати від 366 та більше ніж на 730 днів.

Дефолт контрагента приймається, якщо виконується хоча б один з таких критеріїв:

- розпочато процедуру банкрутства або ліквідації контрагента;
- наявні об'єктивні свідчення того, що контрагент не буде здатен повернути усі належні суми згідно з умовами договору;
- інші форс-мажорні обставини (наприклад відсутність контролю над дебіторською заборгованістю, якщо контрагент перебуває в зоні бойових дій або на непідконтрольних територіях тощо).

Припинення визнання і модифікація договору

Припинення визнання фінансових активів відбувається якщо:

- а) строк дії прав на грошові потоки, що визначені умовами договору фінансового активу, закінчується;
- б) передавання фінансового активу відповідає критеріям припинення;
- в) списання фінансового активу за рахунок резерву.

Контроль за переданим активом відсутній, якщо сторона, якій цей актив передається, має реальну змогу його продати непов'язаній третій стороні та може здійснити цей продаж в односторонньому порядку без необхідності встановлювати додаткові обмеження щодо такого передавання.

Якщо контроль за фінансовим активом не зберігається, визнання такого активу припиняється, інакше, у

разі збереження контролю за фінансовим активом, продовжується його визнання у межах подальшої участі в ньому.

Різниця між балансовою вартістю фінансового активу, визначеною на дату припинення визнання, та сумою отриманої компенсації (в тому числі величину отриманого нового активу за вирахуванням величини прийнятого зобов'язання), відображається як доходи або витрати від припинення визнання.

Фінансове зобов'язання або його частина, припиняє визнаватись якщо таке зобов'язання погашено, анульовано або строк його виконання закінчився.

Будь-які витрати або винагороди є доходами/витратами від припинення визнання, якщо обмін борговими фінансовими зобов'язаннями або зміна умов за фінансовим зобов'язанням відображається в бухгалтерському обліку як погашення первісного фінансового зобов'язання та визнання нового фінансового зобов'язання.

Різниця між балансовою вартістю погашеного або переданого іншій стороні фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання) та сумою сплаченої компенсації є доходами/витратами від припинення визнання.

Залік сум за фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями

Відносно фінансових активів та зобов'язань, щодо яких існує право заліку та проведення розрахунків на нетто-основі або подібних угод, коли залік зустрічних зобов'язань є дозволений договірними умовами або є узгодженими за взаємною згодою сторін, зазначений залік та розрахунки на нетто-основі має бути визнаний.

У разі відсутності описаних передумов, фінансові активи та зобов'язання будуть виконуватися, виходячи із вартості за окремою статтею, проте кожна сторона договору може скористатися можливістю проведення заліку на нетто-основі у випадку неплатоспроможності (дефолту) іншої договірної сторони.

На 31.12.2023 року та на 31.12.2022 року фінансові активи та фінансові зобов'язання, щодо яких існує право проведення заліку та розрахунків на нетто-основі, встановлене відповідними договорами, були відсутні.

Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість складається з сум за послуги (надані Концерну у процесі звичайного ведення діяльності), які підлягають оплаті/погашенню покупцями/замовниками.

Дебіторська заборгованість класифікується як поточна, якщо її сплата/відшкодування має бути здійснене протягом одного року або коротшого терміну (або упродовж звичайного операційного циклу, якщо він триваліший за рік).

У разі здійснення платежу/пошення у строк більше одного року або операційного циклу дебіторська заборгованість класифікується як довгострокова.

Дебіторська заборгованість первісно визнається за справедливою вартістю, при первісному визнанні Концерн оцінює торговельну дебіторську заборгованість за ціною операції, яка відповідає номінальному рівню за поточними зобов'язаннями та рівню дисконтованої вартості з використанням методу ефективного відсотка за довгостроковими зобов'язаннями, а у подальшому оцінюється за методом ефективного відсотка, за вирахуванням витрат на знецінення (Очікуваних кредитних збитків).

Забезпечення

Будь-яке забезпечення визнається у разі, коли виконуються всі з перелічених умов:

- Концерн має існуюче або конструктивне зобов'язання, що виникло в результаті минулих подій, що відбулися;
- Існує ймовірність відтоку коштів/ресурсів у розпорядженні Концерну, необхідних для виконання такого зобов'язання;
- оцінка сум, необхідних для виконання зобов'язання, є надійною.

Відносно майбутніх операційних/поточних збитків забезпечення не визнаються.

За наявності групи однорідних зобов'язань оцінка ймовірності відтоку коштів та строків проведення оплат розглядається відносно такої групи зобов'язань в цілому. Забезпечення відносно такої групи зобов'язань визнається навіть у разі, якщо ймовірність відтоку коштів за будь-яким окремим зобов'язанням із групи є низькою.

Забезпечення щодо зобов'язань, які підлягають виконанню протягом року від звітної дати, оцінюються за номінальною вартістю;

у разі погашення протягом декількох звітних періодів/років – за теперішньою вартістю очікуваних витрат для виконання зобов'язання, з використанням ставки дисконтування до оподаткування, рівень якої відображає поточні ринкові оцінки вартості коштів та специфічних ризиків невиконання зобов'язань. Суми поступового збільшення суми зобов'язання до номінального рівня на дату погашення визнаються фінансовими витратами.

Станом на 31.12.2023 Концерном визнане забезпечення – Резерв невикористаних відпусток.

Резерв невикористаних відпусток складається з двох компонентів:

- резерву на оплату відпусток
- резерву на оплату нарахованого єдиного соціального внеску (ЄСВ)

Їх оцінка на дату визнання (на дату складання звітності) та на дату використання (коли відпустка фактично оплачується упродовж звітного періоду) відрізняються через зміни:

- у розмірі понесених витрат на оплату праці за попередні 12 місяців
- рівня застосовуваної ставки ЄСВ та максимальної величини витрат на оплату праці, яка є базою нарахування для ЄСВ

Для уникнення численних перерахунків та енкоректного подання сум понесених/нарахованих витрат з оплати праці та сум використання забезпечень облікова політика Концерн передбачає:

- на дату складання звітності:
визнання та перерахунок (при необхідності) загальної суми резерву, виходячи з фактичної суми витрат на оплату праці за попередні 12 місяців та ставки ЄСВ і максимальної величини витрат на оплату праці, що є базою для ЄСВ, на цю звітну дату
- на дату оплати/використання відпустки:
визнання використання (зменшення) резерву (забезпечення), оціненого за даними на попередню звітну дату (у кореспонденції з рахунками обліку кредиторської заборгованості з оплати праці та зобов'язань з ЄСВ),
визнання різниці між фактичними (перерахованими на дату початку відпустки) та визнаними по нарахуванню (на попередню звітну дату) сумами витрат з оплати відпустки і з оплати ЄСВ як звичайної складової витрат на оплату праці, нарахованих за поточний звітний період (на дату початку відпустки).

Кредиторська заборгованість

Кредиторська заборгованість являє собою зобов'язання щодо сплати/відшкодування вартості товарів або послуг, придбаних у процесі звичайного ведення діяльності у постачальників.

Кредиторська заборгованість класифікується як поточна, якщо сплата /відшкодування має бути здійснене протягом одного року або коротшого терміну (або упродовж звичайного операційного циклу, якщо він триваліший за рік).

У разі здійснення платежу/пошення у строк більше одного року або операційного циклу кредиторська заборгованість класифікується як довгострокова.

Кредиторська заборгованість первісно оцінюється за справедливою вартістю; яка відповідає номінальному рівню за поточними зобов'язаннями та рівню дисконтованої вартості за довгостроковими зобов'язаннями, які надалі оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективного відсотка.

Оцінка справедливої вартості

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у фінансовій звітності, класифікуються в рамках описаної нижче ієрархії справедливої вартості на основі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому:

Рівень 1 – Ціни котирування (не скориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання

Рівень 2 – Моделі оцінки, в яких суттєві для оцінки справедливої вартості вихідні дані, що відносяться до найнижчого рівня ієрархії, можна спостерігати прямо або опосередковано;

Рівень 3 – Моделі оцінки, в яких суттєвих для оцінки справедливої вартості вихідних даних, що відносяться до найнижчого рівня ієрархії, немає у відкритому доступі.

У випадку активів і зобов'язань, які переоцінюються у фінансовій звітності на періодичній основі, Концерн визначає необхідність їх переведення між рівнями ієрархії, повторно аналізуючи класифікацію (на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

Керівництво Концерну визначає політику і процедури для періодичної оцінки справедливої вартості фінансових активів, що не котируються, наявних для продажу. Для переоцінки основних засобів залучаються зовнішні оцінювачі. Рішення про залучення зовнішніх оцінювачів приймається з достатньою регулярністю. В якості критеріїв відбору застосовуються знання ринку, репутація, незалежність та відповідність професійним стандартам. На кожен звітну дату керівництво Концерну аналізує зміни вартості активів і зобов'язань, які необхідно повторно проаналізувати і повторно оцінити відповідно до облікової політики. У рамках такого аналізу керівництво перевіряє основні вихідні дані, які застосовувалися під час останньої оцінки, шляхом порівняння інформації, використаної при оцінці, з договорами та іншими доречними документами.

Керівництво та зовнішні оцінювачі також порівнюють зміни справедливої вартості кожного активу і зобов'язання з відповідними зовнішніми джерелами з метою визначення обґрунтованості змін.

Для цілей розкриття інформації про справедливу вартість Концерн класифікував активи та зобов'язання на основі їх характеру, притаманним їм характеристикам і ризикам, а також застосованого рівня в ієрархії справедливої вартості, як зазначено вище.

Інформація про справедливу вартість активів, оцінюваних за амортизованою вартістю, розкривається у Примітці.

Гроші та їх еквіваленти

До грошей та їх еквівалентів Концерн відносить готівку в касі, кошти на поточних рахунках в банках та короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Запаси

Запаси оцінюються за найменшим із двох показників: собівартості або чистої вартістю реалізації. При відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється з 01.01.2023 року за методом середньозваженої собівартості. Вартість готової продукції та незавершеного виробництва включає пропорційну частку накладних виробничих витрат, виходячи зі звичайної виробничої потужності, за виключенням витрат на позики.

Запаси періодично переглядаються, сума, на яку первісна вартість запасів перевищує чисту вартість їх реалізації (уцінка запасів), та вартість повністю втрачених (зіпсованих або тих, що не вистачає) запасів списуються на витрати звітного періоду.

Аванси видані

Аванси видані відображаються по фактичній вартості за вирахуванням резерву під знецінення. Сума авансів на придбання активу включається до його балансової вартості при отриманні Концерном контролю над цим активом та при наявності ймовірності того, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з ним, будуть отримані Концерном. Інші аванси списуються за рахунок прибутків та збитків при отриманні товарів або послуг, що відносяться до них. За наявності ознак того, що активи, товари та послуги, що відносяться до авансів, не будуть отримані, балансова вартість авансів підлягає списанню, а відповідний збиток від знецінення відображається в складі прибутків та збитків. Аванси видані відносяться до довгострокових активів, коли товари або послуги, за які здійснена оплата, будуть отримані через один рік і пізніше, або коли аванси відносяться до активу, який після первісного визнання буде віднесений до категорії необоротних активів.

Капітал у дооцінках

Капітал у дооцінках або резерв переоцінки відображає приріст справедливої вартості основних засобів, а також її зниження в тій мірі, в якій це зниження компенсує приріст вартості того ж активу, визнаний раніше у складі іншого сукупного доходу.

Нерозподілений прибуток

Нерозподілений прибуток включає суми накопичених прибутків та збитків за весь період діяльності.

Дивіденди

Дивіденди визнаються в момент, коли їхня виплата є юридично обґрунтованою. У разі виплати остаточних дивідендів, їхнє визнання здійснюється у момент затвердження акціонерами на загальних зборах.

Аванси одержані

До складу одержаних авансів відноситься сума відстроченого доходу по основним засобам безоплатно отриманого Концерном в ході її діяльності і які не ввійшли до акціонерного капіталу Концерну. Щорічно частина доходу майбутніх періодів в розмірі нарахованого зносу на безоплатно отримані основні засоби відображається як дохід у звіті про сукупний дохід у складі іншого доходу.

Зобов'язання з пенсійного забезпечення та інших виплат

Концерн бере участь у державній пенсійній програмі, за якою роботодавець повинен здійснювати на користь своїх працівників відрахування до Державного пенсійного фонду у вигляді єдиного соціального внеску, розрахованого як процентна частка від загальної суми заробітної плати. Ця пенсійна програма є програмою з визначеним внеском. Зазначені суми визнаються витратами в періоді їх нарахування.

Потенційні зобов'язання

Потенційні зобов'язання не відображаються у фінансовій звітності, за винятком випадків, коли існує ймовірність того, що для погашення зобов'язання потрібне вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і при цьому сума таких зобов'язань може бути достовірно оцінена. Інформація про такі зобов'язання підлягає відображенню, за винятком випадків, коли можливість відтоку ресурсів, які представляють собою економічні вигоди, є малоімовірною.

Резерви

Резерви визнаються, якщо Концерн має поточне зобов'язання (юридичне або конструктивне), яке виникло у результаті минулої події, є значна ймовірність того, що для погашення зобов'язання буде потрібний відтік економічних вигод, і може бути зроблена надійна оцінка суми такого зобов'язання. Якщо вплив тимчасової вартості грошей істотний, резерви дисконтуються за поточною ставкою до оподаткування, яка відображає, коли це може бути застосовано, ризики, характерні для конкретного зобов'язання. Якщо застосовується дисконтування, то збільшення резерву з часом визнається як витрати на фінансування.

Дохід

Дохід від надання послуг

Основним напрямком діяльності Концерну є виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надання послуг з централізованого опалення споживачам (юридичним та фізичним особам, в тому числі населенню) (КВЕД 2010: 35.30).

Виходячи із переліку видів діяльності, Концерн згідно із ст. 5 та част. 2 ст. 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 року № 2189-VIII (далі – Закон про житлово-комунальні послуги) є виконавцем комунальних послуг, які згідно із ст. 2, част. 2 ст. 5 та ст. 1 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» від 07.10.2010 року № 2592-VI (зі змінами та доповненнями) є об'єктом регуляторного впливу шляхом встановлення тарифів на такі послуги з боку Органу державного регулювання у сфері комунальних послуг, яким до липня 2021 року була Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), а після липня 2021 року орган місцевого самоврядування.

Відповідно до част. 2 ст. 8 Закону про житлово-комунальні послуги виконавець комунальної послуги зобов'язаний:

- готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором;

- розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживачів і проводити відповідні перерахунки розміру плати за комунальні послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором про надання комунальних послуг.

Відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення регулюються Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженого Постановою КМУ від 21.07.2005 року № 630 (далі – Правила № 630).

Відповідно до част. 2 ст. 26 Закону про житлово-комунальні послуги виконавець комунальної послуги зобов'язаний самостійно здійснити перерахунок вартості комунальної послуги за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості.

Також і згідно із:

- пп. 16 п. 32 Правил № 630 передбачено обов'язок виконавця проводити перерахунок розміру плати за надання послуг у разі ненадання їх, надання не в повному обсязі, зниження якості, зокрема відхилення їх кількісних та/або якісних показників від затверджених нормативів (норм) споживання, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України та визначеному договором (на підставі письмового звернення споживача та наданих підтверджувальних документів),

- п. 3 Порядку проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості, затвердженого Постановою КМУ від 17.02.2010 року № 151, виконавець зобов'язаний провести протягом місяця, що настає за розрахунковим, перерахунок розміру плати за надані споживачеві послуги у разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості незалежно від наявності заборгованості за надані послуги.

Чистий дохід Концерну від реалізації теплової енергії та послуг централізованого опалення визначається та відображається у обліку на підставі укладених договорів, актів виконаних робіт та інших первинних документів, які підтверджують реалізацію теплової енергії у поточному звітному періоді за тарифами (цінами), що діють у цьому звітному періоді, а також результати виконаних перерахунків доходів за попередні звітні періоди за тарифами (цінами), що діяли у цих минулих періодах, які Компанія виконує на підставі отриманих ним (таких, що стали відомі йому) у поточному періоді:

- письмових звернень споживачів;

- договорів, укладених із запізненням з вини споживачів (своєчасне укладання договору з теплопостачальною організацією на постачання теплової енергії є обов'язком споживача теплової енергії у відповідності до статті 24 Закону України «Про теплопостачання» від 02.06.2005 № 2633);

- рішень суду;

- порушень споживачем пункту 4.2. договору купівлі – продажу теплової енергії, а саме несвоєчасне повідомлення теплопостачальної організації про:

1) розірвання договору оренди або купівлі продажу приміщення;

2) зміну теплового навантаження об'єкту;

3) зміну загальної площі житлового та нежитлового приміщення.

- інформації, наданої управлінням праці та соціального захисту населення, про зміни у складі сім'ї, категорії пільги, періоду надання пільги, тощо;

- зменшення розміру плати відповідно до п. 29 Правил №630:

1) у разі надання послуг не в повному обсязі, відхилення їх кількісних або якісних показників від затверджених нормативів;

2) у разі тимчасової відсутності споживача або членів його сім'ї, на підставі письмової заяви та офіційного документа, що підтверджує таку відсутність;

- інших причин, які не були і не могли бути відомими Концерну раніше (тобто не є ані зміною умов, ані виправленням помилок за операціями, що були узгоджені у попередніх звітних періодах).

Починаючи з 2019 року, Концерн відповідно до наступних норм МСБО 15 «Дохід від договорів з клієнтами»:

- п. 2, п. 4: Визнає дохід (у т.ч. і за результатами виконаних перерахунків за фактично укладеними договорами за попередні звітні періоди (за 2017 і 2018 роки) за тарифами (цінами), що діяли у цих минулих періодах) унаслідок надання комунальних послуг у сумі, що відображає компенсацію, на яку Концерн очікує мати право в обмін на ці послуги,

та відносно окремих груп договорів, а також тільки якщо контрагентом за кожним з цих договорів є Клієнт – сторона, яка уклала із Концерном договір про отримання комунальних послуг, які є результатом звичайної діяльності Концерну, в обмін на компенсацію;

- п. 9: Веде облік за кожним Договором з Клієнтом тільки тоді, коли виконуються всі перелічені далі критерії:

1) сторони договору схвалили договір (письмово, усно чи у відповідності з іншою звичною практикою ведення бізнесу) і готові виконувати свої зобов'язання;

2) Концерн може визначити права кожної сторони відносно комунальних послуг, які будуть надаватися;

3) Концерн може визначити умови оплати за комунальні послуги, які будуть надаватися;

4) договір має комерційну сутність (тобто очікується, що ризик, час або сума майбутніх грошових потоків Концерну зміняться внаслідок договору); та

5) цілком імовірно, що Концерн отримає компенсацію, на яку воно матиме право в обмін на послуги, які будуть надані Клієнту.

Оцінюючи, чи достатньо високою є ймовірність отримання суми компенсації (а відповідно і можливості ведення обліку та визнання доходу у поточному звітному періоді за таким договором з цим клієнтом) Концерн розглядає здатність Клієнта та його намір виплатити таку суму компенсації, коли настане час її сплати.

Операції з розрахунками та залишки по рахунках у іноземних валютах

Суми за операціями з розрахунками у іноземних валютах переводяться у суми у функціональній валюті із застосуванням офіційних обмінних курсів на дату здійснення відповідної операції або (при проведенні переоцінки суми за статтею) оцінки.

Прибутки та збитки від курсових різниць, що виникають при виконанні операцій /закритті зобов'язань та при перерахунку залишків за монетарними активами та зобов'язаннями, деномінованими у іноземних валютах, з використанням обмінних курсів на дату складання звітності та/або на дату виконання операції /закриття зобов'язання, визнаються у Звіті про сукупні прибутку та збитки (у складі Інших прибутків/збитків (на нетто-основі)), за виключенням випадків, коли вони стосуються активів/операцій/статей, що обліковуються/відстрочуються у складі Інших сукупних прибутків/збитків (на нетто-основі).

Виплати працівникам (Пенсійний план з фіксованими платежами (внески на обов'язкове соціальне страхування/єдиний соціальний внесок))

Концерн є учасником пенсійного плану з фіксованими платежами.

У відповідності до цього пенсійного плану Концерн сплачує внески (Єдиний соціальний внесок, що нараховується на та утримується із сум витрат на оплату праці) до публічної пенсійної інституції (Пенсійного фонду України) на обов'язковій основі.

Концерн не має ніяких подальших зобов'язань після того, як визнані суми внесків були нею сплачені.

У цій фінансовій звітності всі суми Єдиного соціального внеску (ЄСВ) визнаються у складі витрат, пов'язаних з оплатою праці (оскільки всі такі витрати на протязі 01.01.2023 – 31.12.2023 рр. були базою оподаткування ЄСВ).

Передплачені суми ЄСВ визнаються активом у сумі, щодо якої існує право вимоги її повернення або зарахування у зменшення розмірів майбутніх аналогічних платежів.

Виплати працівникам (Пенсійний план з визначеними виплатами (виплат по закінченні трудової діяльності))

Концерн бере участь в загальнообов'язковій державній пенсійній системі, яка передбачає вихід на пенсію на пільгових умовах працівників, які зайняті на роботах з (особливо) шкідливими і (особливо) важкими умовами праці.

Ці пільгові пенсії фінансуються розподільним способом, тобто щороку з Пенсійного фонду України без створення спеціального резерву або фонду.

Однак, за вимогами законодавства України компанія зобов'язана частково фінансувати виплати пільгових пенсій своїм співробітникам, які працюють або працювали на Списках.

Відшкодування пільгових пенсій здійснюється Концерном щомісяця до досягнення пенсійного віку, встановленого законодавством.

Пенсійні виплати розраховуються за формулою, з огляду на заробітну плату працівника, загальний стаж роботи, стаж роботи на Списках.

Отже, вони мають характер плану з визначеними виплатами.

Витрати з податку на прибуток

Витрати з податку на прибуток складаються із визнаних сум поточного та відстроченого податку на прибуток.

Витрати з податку на прибуток визнаються у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за виключенням сум податку, що стосуються статей, які наводять у складі Іншого сукупного прибутку; за таких умов і пов'язані суми податку на прибуток також визнаються за статтями власного капіталу.

Витрати з *поточного податку на прибуток* розраховуються із застосуванням ставки оподаткування, яка встановлена або передбачена для застосування на кінець звітного періоду законодавством країни, у якій Концерн проводиться діяльність та отримуються оподатковувані доходи.

Керівництво періодично здійснює індивідуальні оцінки за тими статтями у податковій звітності, щодо яких існують ситуації/обставини, коли норми застосовуваних нормативно-правових актів припускають неоднозначність їх інтерпретації. Це зумовлює необхідність визнання за нарахуванням додаткових очікуваних сум податку до сплати контролюючим органам.

Відстрочений податок на прибуток визнається від сум тимчасових різниць між оподатковуваними та наведеними у складній фінансовій звітності сумами (базами) активів та зобов'язань.

Проте, відстрочені податкові зобов'язання можуть *не визнаватися* від сум первинно визнаного гудвілу; Відстрочений податок на прибуток не визнається, якщо він виникає при первинному визнанні активу або зобов'язання (крім ситуації, коли має місце об'єднання підприємств), якщо виникаюча різниця не впливає як на оподатковуваний, так і визначений у бухгалтерському обліку прибуток або збиток.

Сума відстроченого податку на прибуток розраховується із застосуванням ставок оподаткування, які встановлені або передбачені для застосування на кінець звітного періоду та, як очікується, будуть застосовуватися на дату, коли відповідний відстрочений податковий актив буде реалізовано, а відповідне відстрочене податкове зобов'язання виконане.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються відносно оподатковуваних тимчасових різниць, крім випадків, коли не очікується закриття/погашення таких тимчасових різниць у найближчому майбутньому.

Відстрочені податкові активи визнаються відносно вираховуваних тимчасових різниць і тільки у сумі, в якій очікується закриття/погашення таких тимчасових різниць у найближчому майбутньому, а також у разі отримання достатнього розміру прибутку для покриття сум таких різниць при їх покритті/погашенні. Відносно сум відстрочених податкових активів та зобов'язань може бути визнаний *взаємозалік*, якщо існує відповідна законодавча норма, що дозволяє залік, та коли відстрочений податковий актив і зобов'язання стосуються податків, що стягуються одним і тим же податковим органом.

Поточний податок на прибуток – це податок, відображений у Податковій декларації з податку на прибуток і який потрібно буде сплатити у податковий орган, а так, як підприємство є збитковим і в подальшому не є ймовірним що отримає оподаткований прибуток, тому у фінансовій звітності не враховується.

В подальшому якщо Концерн за наявності податкових збитків, оцінивши ймовірність отримання надалі прибутку, достатнього для погашення попередніх збитків, буде нараховувати:

Відстрочені податкові зобов'язання які визначатимуться по всіх оподатковуваних тимчасових різницях.

Не визнані раніше Відстрочені податкові активи визначатимуться по всіх оподатковуваних тимчасових різницях і визнаються лише тоді, коли виникає ймовірність одержання в майбутньому оподаткованого прибутку, що дозволить реалізувати відстрочений податковий актив.

Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання підлягають взаємозаліку.

Відстрочений податок оцінюється за ставками оподаткування, які передбачається використовувати в період реалізації активу чи погашення зобов'язання, на основі ставок оподаткування та податкового законодавства, що діють або превалюють до кінця звітної періоду.

Інші податки, окрім податку на прибуток, представлені як компонент операційних витрат.

Витрати на збут

Витрати на збут складаються зі зміни резерву на знецінення стосовно дебіторської заборгованості, фінансових активів та інші та списаної суми безнадійної дебіторської заборгованості на яку резерв очікуваних кредитних збитків не створювався.

Процентний дохід

Щодо усіх фінансових інструментів, які оцінюються за амортизованою вартістю, і процентних фінансових активів, які класифікуються як такі, що доступні для продажу, процентний дохід або витрати визнаються з використанням методу ефективного відсотка, який точно дисконтує очікувані майбутні виплати або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку використання фінансового інструменту.

Процентний дохід включається до складу доходів від фінансування в звіті про сукупний дохід.

Фінансові витрати

Фінансові витрати включають витрати на виплату відсотків за наданими кредитами і позиками, які не капіталізуються, збитки від дисконтування довгострокових фінансових інструментів.

Інформація за сегментами

Керівництво Концерну визначило господарські сегменти по видам діяльності, а саме:

Господарські сегменти Підприємства

№ з/п	Господарські сегменти
1.	Виробництво теплової енергії
2.	Транспортування теплової енергії
3.	Постачання теплової енергії
4.	Інші неліцензійовані види діяльності

Події після звітної дати

Події, що відбулися після звітної дати і до дати затвердження фінансових звітів до випуску та які надають додаткову інформацію щодо фінансової звітності Концерну, відображаються у фінансовій звітності. Події, що відбулися після звітної дати і які не впливають на фінансову звітність Концерну на цю дату, розкриваються у примітках до фінансової звітності, якщо такі події суттєві.

Нові та переглянуті стандарти та інтерпретації, що повинні застосовуватись Концерном.

З 01 січня 2023 року набрав чинності новий МСФЗ (IFRS) 17 “Страхові контракти” (далі – МСФЗ 17). МСФЗ 17 прийнятий на заміну МСФЗ 4 та спрямований на підвищення прозорості в обліку страхових контрактів. МСФЗ 17 встановлює принципи визнання, оцінки, подання та розкриття інформації за страховими контрактами. Ця інформація використовується користувачами фінансової звітності для оцінки впливу таких контрактів на фінансове становище, фінансові результати та грошові потоки суб'єкта господарювання. Перехід на МСФЗ 17 здійснюється ретроспективно. Суб'єкт господарювання не застосовує МСФЗ 17 до договорів фінансової гарантії, крім тих випадків, коли емітент раніше прямо заявляв про те, що вважає такі договори страховими контрактами й використовував облік, що

застосовується до страхових контрактів; страхових контрактів, за якими суб'єкт господарювання є держателем страхового полісу, якщо такі контракти не є при цьому контрактами перестраховування, що утримуються (пункт 7 МСФЗ 17). До основних нововведень МСФЗ 17 належить:

класифікація страхових та перестрахових контрактів;

обов'язкове відокремлення компонентів, які не є страховими;

визначення прибутковості страхових контрактів під час первісного визнання (наприклад, чи є страхові контракти обтяжливими);

вимоги до агрегування контрактів: за рівнем ризику, прибутковістю, датою випуску та іншими вимогами стандарту;

розширення вимог до розкриття інформації у фінансовій звітності у структурі балансу та звіті про фінансові результати;

актуарні розрахунки через різні методи оцінки зобов'язань.

Суб'єкт господарювання має застосовувати МСФЗ 17 до:

випущених ним договорів страхування, включаючи договори перестраховування;

утримуваних ним договорів перестраховування;

випущених ним інвестиційних контрактів з умовами дискреційної участі, за умови, що суб'єкт господарювання також випускає договори страхування.

Інші зміни до МСФЗ, що набирають чинності з 01 січня 2023 року:

Зміни до МСБО (IAS) 1 “Подання фінансової звітності” та до Положення з практики МСФЗ 2 “Здійснення суджень про суттєвість”;

Зміни до МСБО (IAS) 8 “Облікові політики, зміни у бухгалтерських оцінках та помилки” – “Визначення облікових оцінок”;

Зміни до МСБО (IAS) 12 “Податки на прибуток”, документ “Відстрочений податок, пов'язаний з активами та зобов'язаннями, що виникає в наслідок однієї операції”;

Зміни до МСФЗ (IFRS)17 “Страхові контракти” – “Перше застосування МСФЗ 17 та МСФЗ 9”;

Зміни до МСБО (IAS) 12 “Податки на прибуток” – “Міжнародна податкова реформа – типові правила Другого компонента” (документ опубліковано на сайті Ради МСБО 23.05.2023).

Зміни до МСБО 1 “Подання фінансової звітності” спрямовані на допомогу суб'єктам господарювання у забезпеченні розкриття облікових політик, які є більш корисними для користувачів, зокрема: замінено вимогу щодо розкриття значних облікових політик на вимогу розкривати суттєву інформацію про облікову політику; надано роз'яснення, яким чином суб'єкти господарювання мають застосовувати концепцію “суттєвості” у процесі прийняття рішень щодо розкриття облікових політик. Інформація є суттєвою, якщо від її пропуску, викривлення або приховування можна обґрунтовано очікувати вплив на рішення, які приймають основні користувачі фінансової звітності загального призначення, складеної на основі тієї фінансової звітності, яка надає фінансову інформацію про конкретну звітність суб'єкта господарювання. Інформація про облікову політику, яка пов'язана з несуттєвими операціями, іншими подіями та умовами, є несуттєвою та не потребує розкриття. Суб'єкт господарювання не повинен розкривати в обліковій політиці стандартизовану інформацію або дублювати вимоги МСФЗ. Визначення того, чи є інформація про облікову політику суттєвою чи ні, потребує використання суджень і може призвести до додаткових зусиль, зокрема в рік прийняття змін. Декілька аспектів, коли інформація про облікову політику може бути суттєвою, зокрема: суб'єкт господарювання змінив свою облікову політику протягом звітного періоду та ця зміна призвела до суттєвої зміни інформації у фінансовій звітності; суб'єкт господарювання обрав облікову політику з одного або кількох варіантів, дозволених МСФЗ; облікова політика була розроблена згідно з МСБО 8 за відсутності відповідного МСФЗ; облікова політика пов'язана зі сферою, щодо якої суб'єкт господарювання зобов'язаний застосовувати судження або припущення під час визначення облікової політики, і суб'єкт господарювання розкриває інформацію про ці судження або припущення; бухгалтерський облік операцій є складним, і інакше користувачі фінансової звітності суб'єкта господарювання не зрозуміли б ці суттєві операції.

Зміни до МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” уточнюють різницю між змінами облікових політик та облікових оцінок, а також визначають облікові оцінки як грошові суми у фінансових звітах, щодо яких є невизначеність в оцінці. Різниця між обліковою політикою та обліковими оцінками є важливою, оскільки зміни в обліковій політиці зазвичай передбачають ретроспективне перерахування, а зміни в облікових оцінках застосовуються перспективно. Зміни до МСБО 8 також

уточнюють взаємозв'язок між обліковою політикою та обліковими оцінками, зазначаючи про те, що суб'єкт господарювання визначає облікову оцінку для досягнення встановленої мети. Суб'єкт господарювання застосовує методи оцінювання та вхідні дані для розроблення облікової оцінки. Методи оцінювання включають методи наближеного оцінювання (наприклад, методи, які застосовуються для оцінки резерву під збитки для очікуваних кредитних збитків під час застосування МСФЗ 9) та методи вартісного оцінювання (наприклад, методи, які застосовуються для оцінки справедливої вартості активу або зобов'язання під час застосування МСФЗ 13). Зміни в облікових оцінках внаслідок появи нової інформації або розвитку подій не є виправленням помилки. Крім того, результати зміни вхідних даних або методики оцінки є змінами в облікових оцінках, якщо вони не випливають із коригувань помилок минулих періодів. Зміни в облікових оцінках можуть впливати на прибутки/збитки поточного періоду або поточного та майбутнього періодів. Суб'єкт господарювання розкриває інформацію про характер та суму зміни в обліковій оцінці, яка впливає на поточний період або, за очікуванням, впливатиме на майбутні періоди, за винятком, коли такий вплив неможливо оцінити. Якщо інформацію про розмір впливу на майбутні періоди не розкрито у зв'язку з неможливістю його оцінки, суб'єкт господарювання розкриває інформацію про цей факт.

Зміни до МСБО 12 "Податки на прибуток" уточнюють, як суб'єкти господарювання повинні враховувати відстрочені податки на такі операції, як оренда та зобов'язання, пов'язані з виведенням з експлуатації. Зміни звужують сферу застосування щодо звільнення від первісного визнання, коли воно не застосовується до операцій, що призводять до рівних оподатковуваних та вирахованих тимчасових різниць. Отже, усім суб'єктам господарювання буде необхідно визнавати відстрочений податковий актив та відстрочене податкове зобов'язання щодо тимчасових різниць, що виникають під час первісного визнання оренди та зобов'язання, пов'язані з виведенням з експлуатації. На початку найбільш раннього порівняльного періоду суб'єкт господарювання повинен: а) визнати відстрочений податковий актив у тій мірі, в якій є ймовірним, що буде отримано оподатковуваний прибуток, до якого можна застосовувати тимчасову різницю, що підлягає вирахуванню, та відстрочене податкове зобов'язання щодо всіх тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню та вирахуванню, пов'язаних з: і) активами з правом використання та орендними зобов'язаннями, та ii) витратами на виведення з експлуатації, відновлення та подібними зобов'язаннями та відповідними сумами, визнаними як частина вартості пов'язаного активу; та б) визнати кумулятивний вплив першого застосування змін як коригування вхідного сальдо нерозподіленого прибутку (або іншого компонента капіталу) на цю дату. Для зобов'язання з оренди та зобов'язання з вибуття відповідні відстрочені податкові активи та зобов'язання мають бути визнані з початку раннього з представлених порівняльних періодів, при цьому будь-який сукупний ефект має бути визнаний як коригування нерозподіленого прибутку або інших компонентів капіталу на цю дату. Операція може призвести до первісного визнання активів та зобов'язань та на момент здійснення операції не впливає на обліковий або оподатковуваний прибуток. Наприклад, на дату початку оренди орендар зазвичай визнає орендне зобов'язання та відповідну суму, як частину вартості активу з права користування. Залежно від застосованих норм податкового законодавства можуть виникати в такій операції рівні оподатковувані та тимчасові різниці, які підлягають вирахуванню під час первісного визнання активу чи зобов'язання. Зміни до МСБО (IAS) 12 "Податки на прибуток" – "Міжнародна податкова реформа – типові правила Другого компонента". Зміни визначають особливості обліку та розкриття інформації щодо податків на прибуток, що виникають внаслідок впровадження податкового законодавства, яке розроблене на основі типових правил Другого компонента, опублікованих Організацією економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР).

5. Управління ризиками

Діяльність Концерну зазнає впливу таких видів ризиків:

- Ринкового ризику (у т.ч. Валютного ризику),
- Кредитного ризику
- ризику Ліквідності.

Система управління ризиками, що використовується Концерном, зорієнтована на мінімізацію потенційних негативних впливів цих типів ризиків на результати її діяльності.

Ринковий ризик

Ринковий ризик є ризиком зміни ринкових цін через зміни валютних курсів та процентних ставок, що вплине на доходи Концерну та вартість фінансових інструментів у її розпорядженні.

Метою управління ринковим ризиком є керівництво та контроль/утримання негативних факторів у прийнятних межах, що дозволяє оптимізувати доходи та надходження у процесі ведення діяльності.

Валютний ризик

Концерн не зазнає впливу валютного ризику за операціями продажу, розрахунки за якими номіновані у валюті, яка є відмінною від її функціональної валюти (гривні – UAH).

Проте, передбачається, що стосовно монетарних активів, номінованих у іноземній валюті, Концерн докладатиме зусиль до того, щоби чиста валютна позиція утримувалась на належному рівні, з метою чого здійснюється розміщення валютних надходжень на депозитні рахунки з можливістю повернення коштів для покриття короткострокових нестач грошових коштів для фінансування діяльності.

Кредитний ризик

Кредитний ризик є ризиком того, що замовник/покупець або інша договірна сторона за фінансовим інструментом виявиться нездатною виконати свої контрактні/договірні зобов'язання.

Кредитний ризик виникає щодо грошових коштів та їх еквівалентів, депозитів у банках та інших фінансових інституціях, а також ризиків ненадходження коштів від сторонніх замовників (які не є пов'язаними особами), у т.ч. за існуючими сумами різних видів дебіторської заборгованості та укладеними/досягнутими домовленостями/узгодженими господарськими операціями.

Керівництво Концерну є відповідальним за розгляд та аналіз кредитного ризику щодо кожного нового замовника/покупця, що передують визначенню та наданню йому стандартних умов платежу та надання послуг.

При встановленні відносин з банками та фінансовими інституціями перевага надається тим, щодо яких існує інформація про оцінку їх рейтингу зовнішніми спеціалізованими організаціями.

Якщо існує інформація про зовнішню незалежну оцінку рейтингу замовника/покупця, то вона також використовується керівництвом для управління кредитним ризиком.

Якщо немає можливості отримати дані про зовнішній незалежний рейтинг, керівництво оцінює кредитний ризик щодо окремого замовника/клієнта, приймаючи до уваги інформацію про:

- його фінансовий стан,
- досвід попередньої взаємодії та/або роботи з клієнтами з тієї ж/аналогічної галузі
- інші значущі фактори.

Під час довгострокових контактів з існуючими та потенційними клієнтами керівництвом можуть встановлюватися окремі кредитні ліміти за кожною окремою господарською операцією або її частиною.

Упродовж звітного періоду, щодо якого складено цю фінансову звітність, ніякі кредитні ліміти керівництвом не встановлювались (через відсутність багатоетапних або довготермінових операцій із зовнішніми замовниками/покупцями).

Ризик Ліквідності

Ризик ліквідності є пов'язаним із неспроможністю Концерну виконати власні прийняті нею зобов'язання з оплати на дату платежу.

Підхід керівництва Концерну до управління ліквідністю передбачає забезпечення наявності достатньої кількості ліквідних активів для виконання прийнятих зобов'язань на дату платежу (як у нормальних та і у несприятливих умовах) без понесення значних збитків та погіршення репутації Концерну.

Керівництвом Концерну застосовуються такі підходи до оцінки вартості послуг, що надаються нею, які дозволяють відстежувати та проводити моніторинг інформації про запит і використання коштів, а також оптимізацію грошових надходжень за здійсненими інвестиціями і розміщеннями.

Звичайно керівництвом Концерну забезпечується наявність достатньої кількості коштів до запитання для фінансування очікуваних щомісячних адміністративних витрат; це виключає можливість виникнення надзвичайних непередбачуваних ситуацій відсутності/неможливості отримання платіжних засобів.

6. Основні засоби, капітальні інвестиції, нематеріальні активи

6.1 Основні засоби

	Будинки, споруди та передавальні пристрої <i>тис. грн.</i>	Машина та обладнання <i>тис. грн.</i>	Транспортні засоби <i>тис. грн.</i>	Інструменти, прилади, Інвентар <i>тис. грн.</i>	Інші основні засоби <i>тис. грн.</i>	Разом <i>тис. грн.</i>
Первісна вартість або оцінка:						
На 31 грудня 2022 року	736 648	194 439	50 261	17 210	3 597	1 002 155
Надходження	5 477	42 316	18 462	4 113	539	70 907
Покращення	15 890	5 499	-	80	-	21 469
Вибуття	(25)	(1287)	-	(311)	(73)	(1 696)
Дооцінка (уцінка)	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	(44)	(68)	-	98	-	(14)
На 31 грудня 2023 року	757 946	240 899	68 723	21 190	4 063	1 092 821
Знос та знецінення:						
На 31 грудня 2022 року	(337 463)	(116 774)	(14 880)	(12 255)	(3 031)	(484 403)
Амортизація за рік	(39 917)	(12 842)	(6 237)	(1 200)	(90)	(60 286)
Вибуття	18	616	-	127	73	834
Дооцінка (уцінка)	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	24	30	-	(53)	-	1
На 31 грудня 2023 року	(337 338)	(128 970)	(21 117)	(13 381)	(3 048)	(543 854)
Чиста балансова вартість:						
На 31 грудня 2022 року	399 185	77 665	35 381	4 955	566	517 752
На 31 грудня 2023 року	380 608	111 929	47 606	7 809	1 015	548 967

6.2 Нематеріальні активи

	Право користуванн я майном <i>тис. грн.</i>	Право користування природними ресурсами <i>тис. грн.</i>	Авторські та суміжні з ними права <i>тис. грн.</i>	Інші НМА <i>тис. грн.</i>	Разом <i>тис. грн.</i>
Первісна вартість або оцінка:					
На 31 грудня 2022 року	583	-	-	8 059	8 642
Надходження	-	-	-	3 466	3 466
Вибуття	(-)	-	-	(-)	(-)
Інші зміни	-	-	-	-	-
На 31 грудня 2023 року	583	-	-	11 525	12 108
Знос та знецінення:					
На 31 грудня 2022 року	(2)	-	-	(5 363)	(5 365)
Амортизація за рік	-	-	-	(718)	(718)
Вибуття	-	-	-	-	-
Інші зміни	-	-	-	-	-
На 31 грудня 2023 року	(2)	-	-	(6 081)	(6 083)
Чиста балансова вартість:					
На 31 грудня 2022 року	581	-	-	2 696	3 277
На 31 грудня 2023 року	581	-	-	5 444	6 025

6.3 Капітальні інвестиції

	Капітальні інвестиції в основні засоби <i>тис. грн.</i>	Капітальні інвестиції в нематеріал. активи <i>тис. грн.</i>	Разом <i>тис. грн.</i>
Первісна вартість або оцінка:			
На 31 грудня 2022 року	41 729	2 563	44 292
Надходження	112 743	1 325	114 068
Вибуття	(96 311)	(3 466)	(99 777)
Інші зміни	-	-	-
На 31 грудня 2023 року	58 161	422	58 583
Чиста балансова вартість:			
На 31 грудня 2022 року	41 729	2 563	44 292
На 31 грудня 2023 року	58 161	422	58 583

Станом на 31 грудня 2022 та 2023 років нематеріальні активи Концерну не перебували в заставі, як забезпечення зобов'язань. У складі незавершених вкладень відображаються витрати на впровадження інших нематеріальних активів.

Визнана амортизація нематеріальних активів, що мають визначений строк використання за 2023 рік 718 тис. грн. Сума договірних зобов'язань з придбання нематеріальних активів за 2023 рік складає 3466 тис. грн. За 2023 рік не відбувалася зміна облікової оцінки нематеріальних активів.

За період з початку фінансового року до звітної дати ознак зменшення корисності нематеріальних активів не встановлено. Нематеріальні активи з обмеженим правом власності на балансі Концерну не обліковуються. В звіті про сукупні доходи амортизація нематеріальних активів була включена в розмірі 718 тис. грн до адміністративних витрат.

Згідно інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо Підприємства відсутні записи про обтяження та арешт нерухомого майна.

Первісна вартість основних засобів які станом на 31 грудня 2023 року повністю амортизовані (але і далі використовуються) та включені до складу активів складає 82 506 тис. грн.

Концерн використовує основні засоби взяті в оренду, вартість яких складає 18 773 тис. грн.

Концерн провів тестування основних засобів та капітальних інвестицій на предмет наявності ознак зменшення корисності, в результаті якого управлінський персонал визнав, що вартість використання основних засобів та капітальних інвестицій перевищує їх балансову вартість. Відповідно, на 31 грудня 2023 року збитки від зменшення корисності основних засобів та капітальних інвестицій Концерном не визнавались.

У звітному та попередньому періоді у Концерну не було витрат на позики, що мають безпосереднє відношення до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованих активів і, відповідно, не капіталізувались витрати на позики.

З 24 лютого 2022 року, у зв'язку з військовою агресією Російської федерації проти України, частина основних засобів Концерну знаходиться на окупованій території і Концерн не може їх контролювати. Це зокрема основні засоби пансіонату «Жовтневий», який знаходиться в смт Кирилівка. Списання пошкодженого/втраченого майна, яке знаходиться на окупованій території, можливе лише після відновлення фізичного доступу до таких активів та проведення інвентаризації. Інвентаризацію майна, що перебуває на тимчасово окупованій території України, необхідно здійснювати тільки після отримання власником фактичного доступу (безпечного та безперешкодного) до таких активів. При цьому, суб'єкт господарювання має право відобразити списання активів лише після проведеної належним чином інвентаризації. Станом на 31.12.2023 року ці основні засоби виведені з експлуатації та амортизаційні відрахування не здійснюються.

Склад об'єктів пансіонату «Жовтневий», які знаходяться на окупованій території станом на 31.12.2023 року:

тис.грн

Рахунок обліку	Первісна вартість	Знос	Залишкова вартість на 31.12.2023 року
Рах.103 Будинки, споруди та передавальні пристрої	5 335	1 615	3 720
Рах.104 Машина та обладнання	403	106	297
Рах.105 Транспортні засоби	2	2	0
Рах. 106 Інструменти, прилади, інвентар	201	95	106
Рах.108 Багаторічні насадження	19	14	5
Рах.109 Інші основні засоби	434	97	337
Рах.112 Малоцінні необоротні матеріальні активи	20	20	0
Разом	6 414	1 949	4 465

Станом на 31.12.2023 року зменшення корисності по цим основним засобам не визнавалися.

Основні засоби або інші активи, утримувані для продажу відсутні.

7. Оборотні активи

Запаси

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Сировина і матеріали	97 490	88 548
Запасні частини до виробничого обладнання	3 003	589
Малоцінні швидкозношувані предмети	3 462	5 414
Паливо	11 899	14 431
Інші	2 542	4 030
Товари	1 301	2 584
Запаси разом (рядок 1100), у т.ч.	<u>119 697</u>	<u>115 596</u>
Вартість запасів	119 697	115 596
Аванси сплачені за запаси	-	-
Резерв знецінення на аванси за запаси	-	-
Резерв знецінення на запаси	-	-
Запаси разом (рядок 1100)	<u>119 697</u>	<u>115 596</u>

На 31 грудня 2023 та 2022 років запаси Концерну не перебувають в заставі, як забезпечення зобов'язань, обмежень в їх користуванні не має.

На протязі 2023 року агресія з боку Російської федерації, не мала впливу на запаси, втрат запасів не відбувалось, але рішення і оцінки щодо наслідків агресії будуть прийматися на дату отримання інформації або настання подій, які можуть призвести до перегляду балансової вартості запасів.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Торговельна дебіторська заборгованість	2 208 243	2 093 226
Інша	3 234	4 456
Резерв під очікувані кредитні збитки	<u>(19 270)</u>	<u>(20 873)</u>
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги разом (рядок 1125)	<u>2 192 207</u>	<u>2 076 809</u>

В торговельну та іншу дебіторську заборгованість на звітну дату включається прострочена заборгованість у сумі 1 712 254 тисяч гривень, по якій не нараховано резерв очікуваних кредитних збитків, оскільки значної зміни рівня кредитоспроможності дебіторів не відбулося, і керівництво Концерну вважає суми заборгованості такими, які можуть бути відшкодовані. Основними дебіторами Концерну є населення міста Запоріжжя.

Далі наведено аналіз по термінах торговельної дебіторської заборгованості станом на 31 грудня 2022 та 2023 років:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Поточна	499 223	471 228
Прострочена всього, з неї	1 712 254	1 605 581
До 3 місяців	730 038	460 349
Від 3 до 12 місяців	618 308	460 971
Від 12 до 18 місяців	276 302	371 496
Від 18 до 36 місяців	66 247	245 405
Від 36 місяців та більше	21 359	67 360
Резерв під очікувані кредитні збитки	<u>(19 270)</u>	<u>(15 809)</u>
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги разом (рядок 1125)	<u>2 192 207</u>	<u>2 076 809</u>

Ефективна процентна ставка щодо торгової та іншої дебіторської заборгованості на звітні дати дорівнює нулю, фінансові активи не надавалися в заставу, як забезпечення зобов'язань.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Аванси видані постачальникам за роботи і послуги	17 610	28 807
Резерв під очікувані кредитні збитки	(-)	(-)
Дебіторська заборгованість за виданими авансами разом (рядок 1130)	<u>17 610</u>	<u>28 807</u>

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Податок на прибуток до відшкодування	902	3 352
Інші податки до відшкодування	<u>73 777</u>	<u>27 620</u>
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом разом (рядок 1135)	<u>74 679</u>	<u>30 972</u>

Згідно ЗУ від 11.04.23р. №3050-ІХ "Про внесення змін до ПКУ та ін. законодавчих вктів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно" за 2022 рік, згідно затвердженого постановою КМУ "Переліком територій, на яких ведуться (велися) бойових дій або тимчасово окупованих РФ" від 06.12.22 №1364 зі змінами від 15.05.23р №309, у 2023 році були зменшені нарахування земельного податку за 2022 рік на суму 2 305тис.грн, екологічного податку за 2022 рік у сумі 12 969тис.грн, податку на нерухомість за 2022 рік у сумі 103тис.грн. Це призвело до значного збільшення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом.

Інша поточна дебіторська заборгованість	31-12-2023	31-12-2022
	тис. грн.	тис. грн.
По розрахункам за претензіями (рах.374)	33 357	28 048
По розрахунках з фондами (рах.378)	170	-
По розрахунках за виданими авансами (рах.371)	-	796
По розрахункам по завданим збиткам (рах.375)	3	60
Дебіторська заборгов. за іншою операц.діяльністю (рах.377)	1 494	2 132
Оплати постачальникам за основн.діяльністю (рах.631)	-	30
Розрахунки за ВНТ та соц.страхом (рах.652,651)	1 924	239
Резерв під очікувані кредитні збитки	(-)	(-)
Інша поточна дебіторська заборгованість разом (рядок 1155)	36 948	31 305

Резерви під очікувані кредитні збитки

Резерви під очікувані кредитні збитки представлені наступним чином:	31-12-2023	31-12-2022
	тис. грн.	тис. грн.
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	19 270	20 873
Дебіторська заборгованість за виданими авансами по запасах	-	-
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	-	-
Резерви під очікувані кредитні збитки разом	19 270	20 873

Зміна у резервах під очікувані кредитні збитки за 2023 рік представлена наступним чином:

	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	Інша поточна дебіторська заборгованість	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	Дебіторська заборгованість за владними авансами по запасах	Разом
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
На 31 грудня 2022 року	20 873	-	-	-	20 873
Нараховано за рік	9 428	-	-	-	9 428
Відсторновано	(1 602)	-	-	-	(1 602)
Використано у звітному році	(9 429)	-	-	-	(9 429)
На 31 грудня 2023 року	19 270	-	-	-	19 270

Гроші та їх еквіваленти

До грошових коштів та їх еквівалентів Концерн відносить готівку в касі, кошти на поточних рахунках в банках та короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

	31-12-2023	31-12-2022
	тис. грн.	тис. грн.
Грошові кошти на рахунках умовного зберігання ЕСКРОУ	300	300
Рахунки в банках	98 307	57 969
Грошові кошти в дорозі в національній валюті	3 539	4 972
Грошові кошти в касі	-	-
Гроші та їх еквіваленти разом (рядок 1165)	102 146	63 241

Станом на 31 грудня 2022 року та 31 грудня 2023 року кошти в банках були розміщені на поточних рахунках у банках: АТ «Укргазбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Ексімбанк» що становить значну концентрацію.

У звітному періоді Концерн не проводив суттєвих не грошових операцій. Станом на 31.12.2022 р., на 31.12.2023 р. грошові кошти, використання яких Концерном було б неможливе або ускладнене, відсутні. Усі залишки на банківських рахунках не прострочені і не знецінені.

Основні статті надходжень та витрат зазначені в формі 3: Звіт про рух грошових коштів, який складений за прямим методом.

Інші надходження/Інші витрачання у складі Руху грошових коштів у результаті операційної діяльності за 2023 рік

	<i>Інші надходження за операційною діяльністю тис.грн</i>	<i>Інші витрачання за операційною діяльністю тис.грн</i>
РАЗОМ	9 207	8 462
Надходження на виплату лікарняних від ПФ	5 898	
Надходження від приватних виконавців	3 094	
Страхове відшкодування	113	
Повернення помилково перерахованих коштів	15	
Надходження від повернення судового збору	71	
Повернення невитрачених коштів з підзвіту	16	
Надання коштів підзвіт		810
Перерахування коштів до бюджету міста за відчуження майна		4 718
Повернення до ПФ помилково отриманих лікарняних		8
Відрахування профспілковим організаціям	-	880
Авансові внески приватним виконавцям		1 986
Повернення помилково отриманого страхового відшкодування	-	60

Обмеження щодо використання грошей на розподільчих рахунках

Концерн здійснює діяльність на ринку, що регулюється державою в особі НКРЕ. У зв'язку з запровадженням з 01 липня 2019 року нового ринку електричної енергії було відкрито поточний рахунок із спеціальним режимом використання - ЕСКРОУ, який використовується для акумулювання коштів на здійснення Концерном розрахунків за електричну енергію, яка здійснюється на ринку «на добу наперед» та/або на внутрішньодобовому ринку. Розрахунки здійснюються через Уповноважений банк визначений Оператором Ринку.

Витрати майбутніх періодів

	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Підписка на періодичні видання	78	-
Витрати на страхування	72	105
Витрати на дозволи на викиди забрудн.речовин	184	205
Витрати майбутніх періодів разом (рядок 1170)	334	310

Інші оборотні активи

	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Податкове зобов'язання з ПДВ	326	316
Податковий кредит з ПДВ	386 234	396 585
Інші оборотні активи разом (рядок 1190)	386 560	396 901

8. Власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання**Зареєстрований (пайовий) капітал**

Концерн не має зареєстрованого (пайового) капіталу

Додатковий капітал (дооцінка ОЗ)

Рух додаткового капіталу (дооцінка ОЗ) за 2023 рік (рядок 1405):

	Фонд переоцінки основних засобів	Фонд інструментів, доступних для продажу	Разом
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
На 31 грудня 2022 року	35 026	-	35 026
Списання дооцінених необоротних активів	(3)	-	(3)
Перекласифікація з фонду переоцінки основних засобів	-	-	-
Відстрочений податок на прибуток	-	-	-
На 31 грудня 2023 року	35 023	-	35 023

Додатковий капітал (безоплатно одержані ОЗ)

Для забезпечення діяльності Концерну її єдиний Засновник і Власник (орган самоврядування в особі Запорізької міської ради) надає: необоротні активи (визнаються у **Додатковому капіталі** відповідно), які потім оцінюються за залишковою (щодо необротн.активів) вартістю при визнанні їх внесками до **Статутного капіталу** на дату прийняття рішення про його збільшення.

Безоплатно отримані НА рах.424 с-до на 31.12.2023р. 265 092тис.грн – безоплатно отримані ОЗ, передані в господарське відання, обліковуються за залишковою вартістю отриманих об'єктів ОЗ, та із застосуванням до них порядку ведення бухгалтерського обліку, передбаченого для активів, що надходять як передача у господарське відання, тобто з визнанням амортизації відповідних необоротних активів та з одночасним визнання доходів поточного періоду на суму такої амортизації, а також залишкова вартість ОЗ, що були оприбутковані за результатами інвентаризацій 2011 року як такі, що не мали власника. Залишкова вартість на цьому рахунку коригується на суму амортизації цих об'єктів та залишкової вартості у разі їх ліквідації з одночасним визнанням доходів поточного періоду на відповідні суми. Основні засоби на цьому рахунку обліковуються із застосуванням до них порядку ведення бухгалтерського обліку, передбаченого для активів, що надходять як внесок до статутного капіталу, тобто з визнанням амортизації відповідних необоротних активів та без одночасного визнання доходів поточного періоду на суму такої амортизації, та відповідно до вимог Наказу Міністерства фінансів України від 19.12.2006 року № 1213 (щодо Порядку бухгалтерського обліку окремих необоротних активів та операцій підприємств комунального сектора економіки).

Інший додатковий капітал рах.425 с-до на 31.12.2023р. 94 316тис.грн - відповідає загальній залишковій вартості ОЗ, переданих Концерну її Засновником і Власником на правах повного господарського володіння за період 2002 – 2006 (включно) рр., щодо яких ним не прийняте рішення про визнання їх внесками до Статутного капіталу та внесення відповідних змін до статутних документів.

	Рах.424	Рах.425	Разом
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
На 31 грудня 2022 року	8 826	309 576	318 402
Коригування для ERP	215 260	-215 260	0
Амортизація ОЗ	(27 618)	-	(27 618)
Безоплатно отримані ОЗ	68 624	-	68 624
На 31 грудня 2023 року	265 092	94 316	359 408

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (рядок 1420)	<i>тис. грн.</i>
Залишок на 1 січня 2023 року	696 856
Чистий прибуток за звітний період	84 894
Використано прибутку минулих років	(436)
Дивіденди	-
Відрахування до резервного капіталу	-
Залишок на 31 грудня 2023 року	781 314

Довгострокові та поточні зобов'язання і забезпечення

	Вартість, тис.грн
<i>Станом 01.01.2022</i>	146 447
<i>в тому рахунку:</i>	
Постачання Газу (для Виробництва Теплової Енергії/ТЕ для надання Послуг з Опалення та постачання Гарячої води) в період 01.05.16-30.09.16 (згідно Постанов від 2.04.2017 та 17.01.2017 у Справі №910/13041/16)	8 430
Постачання Газу (для виробництва Теплової Енергії/ТЕ для надання Послуг з Опалення та постачання Гарячої води) в період 01.10.16-30.09.17 (згідно Постанов від 05.06.2018 та 22.01.2018 у Справі №910/9105/17)	137 884
ПАТ «Оптімус Плюс»	
Придбання теплової енергії з відстроченням оформл.договору	133

У відповідності до МСФЗ 37 Концерном визнавались, починаючи з 2017 року, зобов'язання перед Постачальниками Тепла (ПАТ «Оптімус Плюс», АТ «Мотор Січ», ТОВ «ОПТИМУСАГРО ТРЕЙД») та Газу (ПАТ «НАК «Нафтогаз України») на підставі Договірних умов, запропонованих Компанією переліченим постачальникам на узгодження.

Після взаємного узгодження зазначених договірних умов відповідні узгоджені суми зобов'язань переносились із складу Довгострокових зобов'язань/Забезпечень до Поточних зобов'язань (Поточної КЗ постачальникам).

Станом на 01.01.2023 року зобов'язання перед ПАТ «Оптімус Плюс» 133 тис.грн в балансі перенесено до рядка 1660 «Поточні забезпечення» та списано впродовж 2023 року на доходи підприємства у зв'язку з спливом строку позовної давності та відсутністю ліцензії на виробництво теплової енергії у постачальника.

У відносинах із Постачальником Газу (ПАТ «НАК «Нафтогаз України») підтвердження Договірних умов та визначених на їх підставі зобов'язань, а також пов'язаних з ними Витрат на Виробництво ТЕ і Сум ПДВ (Податкового кредиту) до підтвердження (за періоди Первісного визнання Довгострокових Забезпечень – 2016 та 2017 рр.) здійснене у відповідності до вищеперелічених судових рішень – Постанов (від 20.04.2017 і 17.01.2017 у Справі №910/13041/16 та від 05.06.2018 і 22.01.2018 у Справі №910/9105/17) про визнання Договорів на постачання ПАТ «НАК «Нафтогаз України» Газу укладеними у редакції, запропонованій Компанією та підтвердженій цими судовими рішеннями.

29.08.2021 набрав чинності Закон України від 14.07.2021 №1639-IX «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу». Вказаним законом, серед іншого, внесено зміни до Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення» від 03.11.2016 №1730-VIII, зокрема доповнено статтею 8 (далі – Закон №1730-VIII).

Частиною 2 статті 8 Закону №1730-VIII передбачено, що підприємства, які виробляють, транспортують та постачають теплову енергію, надають послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, які в період із 1 грудня 2015 року по 31 грудня 2019 року відбирали природний

газ з газотранспортної системи без поданих номінацій, зобов'язані компенсувати АТ «Укртрансгаз» (як юридична особі, що здійснювала функції оператора газотранспортної системи до 31 грудня 2019 року включно), вартість відібраних без номінацій обсягів природного газу за цінами реалізації природного газу (ПСО).

18 січня 2022 року Концерном було підписано договір з АТ «Укртрансгаз» про організацію взаєморозрахунків №2201000039, за яким було визнано заборгованість у розмірі 146 314 тис.грн та затверджено графік оплати цієї заборгованості, платежі будуть здійснюватись щомісячно, рівними частинами до вересня 2027 року. На підставі МСФЗ було проведене дисконтування довгострокової заборгованості 146 314 тис.грн з використанням річної ставки НБУ 9% та нарахований дисконт Дт55 Кт733 у сумі 31 361 тис.грн. Щомісячно в обліку відображається амортизація дисконту (дисконтова на вартість щомісячного платежу) Дт951 Кт55, що склала за 2023 рік 7 267 тис.грн. У грудні 2023 року частина довгострокової заборгованості 25 445 тис.грн за договором №2201000039 переведена в поточну на 2024 рік Дт55 Кт611.

27 липня 2022 року Концерном було підписано договора з АТ «НАК «Нафтогаз України» про реструктуризацію заборгованості за спожитий природний газ №121/1/1730-РЗ, 121/2/1730-РЗ, 121/3/1730-РЗ, за якими було визнано довгострокову заборгованість у розмірі 1 113 780 тис.грн та затверджено графік оплати цієї заборгованості, платежі будуть здійснюватись щомісячно, рівними частинами до червня 2029 року. На підставі МСФЗ було проведене дисконтування довгострокової заборгованості з використанням річної ставки НБУ 25%, нарахований дисконт Дт55 Кт733 у сумі 555 507 тис.грн. Щомісячно в обліку відображалась амортизація дисконту (дисконтова на вартість щомісячного платежу) Дт951 Кт55, що склала за 2023 рік 108 259 тис.грн. У грудні 2023 року частина довгострокової заборгованості 159 112 тис.грн за договорами реструктуризації переведена в поточну на 2024 рік Дт55 Кт611.

Розрахунки за Іншими довгостроковими зобов'язаннями за 2023 рік наведені у таблиці.

тис.грн

	АТ «Укртрансгаз» дог. №2201000039	«НАК «Нафтогаз України» дог. №121/1/1730-РЗ	«НАК «Нафтогаз України» дог. №121/2/1730-РЗ	«НАК «Нафтогаз України» дог. №121/3/1730-РЗ	Разом
Довгострокові зобов'язання на 01.01.2023 (рядок 1515), у тому рахунку	73 377	321 282	34 768	25 605	455 032
Амортизація дисконту за 2023 рік	7 267	91 134	9 862	7 263	115 526
Переведено в поточну заборгованість на 31.12.2023 року	(25 445)	(133 943)	(14 494)	(10 675)	184 557
Довгострокові зобов'язання на 01.01.2024 (рядок 1515), у тому рахунку	55 199	278 473	30 136	22 193	386 001

	31-12-2023 тис. грн.	31-12-2022 тис. грн.
Інші довгострокові зобов'язання (рядок 1515)	386 001	455 032
Довгострокові забезпечення (рядок 1520)	-	-
Довгострокові зобов'язання і забезпечення разом	386 001	455 032
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (рядок 1610)	199 937	184 557
Довгострокові та поточні зобов'язання разом	585 938	639 589

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Заборгованість за послуги та матеріали (рах.631)	1 347 245	1 201 346
Поточна Кт заборгованість за товари, роботи, послуги разом (рядок 1615)	1 347 245	1 201 346
Основними кредиторами Концерну є постачальники енергоресурсів (газ, електрична енергія, вода).		

Зобов'язання перед бюджетом	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Єдиний соціальний внесок до сплати	-	93
Податок з доходу фізичних осіб до сплати	-	-
Земельний податок	-	230
Військовий збір	-	24
Екологічний податок	7	3 196
Податок на нерухоме майно	-	31
Зобов'язання перед бюджетом разом (рядки 1620+1625)	7	3 574

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Аванси за теплову енергію	-	-
Аванси за інші послуги	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами разом (рядок 1635)	-	-

Поточні забезпечення	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Забезпечення інших платежів (рах.474)	-	133
Забезпечення виплат персоналу (рах.471)	29 680	26 460
Поточні забезпечення разом (рядок 1660)	29 680	26 593

Рух поточних забезпечень за 2023 рік:

	Забезпечення виплат персоналу	Забезпечення платежів за теплову енергію	Забезпечення витрат з ПДВ	Забезпечення матеріального заохочення	Разом
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
На 31.12.2022 року	26 460	133	-	-	26 593
Нараховано за рік	40 448	-	-	-	40 448
Сторновано невикористану суму у звітному році	(949)	-	-	-	(949)
Використано у звітному році	(36 279)	(133)	-	-	(36 412)
На 31.12. 2023 року	29 680	-	-	-	29 680

Інші поточні зобов'язання	31-12-2023	31-12-2022
	тис. грн.	тис. грн.
По податкових розрахунках з податку на додану вартість	367 739	349.105
Розрахунки з іншими кредиторами (рах.685)	1 567	-
Інша кредиторська заборгованість	2 958	2 267
Інші поточні зобов'язання разом (рядок 1690)	372 294	351 372

9. Резерв очікуваних кредитних збитків

Для визначення Резерву очікуваних кредитних збитків (РОКЗ) Концерном розробляється для використання наступна покрокова методика аналізу дебіторської заборгованості (ДЗ):

- 1) Визначаються прогнозні Частки погашення ДЗ (у розрізі строків виникнення/непогашення та груп споживачів) як частки збільшення/зменшення відповідного виду ДЗ за попередні 2-3 роки;
  - 2) Визначаються прогнозні Рівні ДЗ (у розрізі строків виникнення/непогашення та груп споживачів) як добутки коефіцієнтів Зміни ДЗ (поточного періоду до минулого) та Часток непогашення ДЗ (зворотних до Часток погашення, визначених у п.1))
  - 3) Визначаються очікувані Розміри ДЗ (у розрізі строків виникнення/непогашення та груп споживачів) як добутки поточних сум відповідного виду ДЗ та Рівней ДЗ, визначених у п.2)
  - 4) Визначаються очікувані розміри Зміни Непогашеної ДЗ як добутки очікуваних Розмірів ДЗ, визначених у п.3, та різниць між частками непогашення ДЗ (зазначеними у п.2)) за попередній і поточний періоди
  - 5) Отримані згідно п.4) очікувані розміри Зміни Непогашеної ДЗ визначатимуть Розмір РОКЗ на кінець поточного звітної періоду, збільшення або зменшення якого порівняно із Розміром РОКЗ на кінець попереднього звітної періоду передбачатиме визнання, відповідно, витрат на збільшення або доходів від зменшення Розміру РОКЗ за та на кінець поточного звітної періоду.
- Впровадження описаної розроблюваної моделі планується на 2024-2026 роки.

На теперішній час Концерном визнаються суми та коригування щодо Резерву очікуваних кредитних збитків (РОКЗ, рах. 381) на Звітну дату (31.12.23 року):

РОКЗ (на Рівні РСБ за прийнятою обліковою політикою) щодо Дебіторської заборгованості на **31.12.2023** року складається із Індивідуально визначених сум знецінення за такими видами ДЗ:

	РСБ за Обл. політикою на 01.01.2023, тис.грн	Використано РСБ за Обл. політикою у 2023, тис.грн	Нараховано РСБ за Обл. політикою у 2023, тис.грн	РСБ за Обл. політикою на 31.12.2023, тис.грн
За послуги з опалення та гарячого водопостачання за основними видами діяльності	(20 873)	9 429	(7 826)	(19 270)
РАЗОМ:	(20 873)	9 429	(7 826)	(19 270)

Умовні Зобов'язання

Умовні зобов'язання, за судовими процесами, які ще не завершені, у фінансовій звітності за 2023 рік не нараховувались.

10. Операційне середовище

Економіка України визнана ринковою, але вона продовжує демонструвати особливості перехідної економіки.

Такі особливості характеризуються, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, відносно високим рівнем інфляції та наявністю валютного контролю, що не дозволяє національній валюті бути ліквідним засобом платежу за межами України.

Стабільність економіки України в значній мірі залежатиме від політики та дій уряду, спрямованих на реформування адміністративної та правової систем, а також економіки в цілому.

Внаслідок цього діяльності в Україні властиві ризики, яких не існує в умовах більш розвинених ринків. Незважаючи на стабілізаційні заходи, що вживаються Урядом України з метою підтримки банківського сектора і забезпечення ліквідності українських банків і компаній, існує невизначеність щодо можливості доступу до джерел капіталу, а також вартості капіталу для Концерну та її контрагентів, що може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності та економічні перспективи Концерну.

В енергетичному секторі та взагалі в житлово-комунальному господарстві тривають процеси суттєвої реструктуризації та реформування, майбутній напрямок і наслідки яких у цей час невідомі.

Можливі реформи політики встановлення тарифів можуть мати істотний вплив на підприємства цієї галузі.

У зв'язку з невизначеністю щодо можливих змін у цьому секторі, у цей час неможливо оцінити потенційний вплив реформ на фінансовий стан і результати діяльності Концерну.

Керівництво Концерну вважає, що воно вживає всі необхідні заходи для забезпечення стійкості бізнесу Концерну в нинішніх умовах. Однак, несподівані погіршення в економіці можуть негативно впливати на результати діяльності Концерну та її фінансове становище. Ефект такого потенційно негативного впливу не може бути достовірно оцінений. Податкове законодавство України постійно змінюється.

Трапляються випадки непослідовного застосування, тлумачення і виконання законодавства.

Недотримання законів та нормативних актів України може призвести до накладення серйозних штрафів і пені.

В результаті майбутніх податкових перевірок можуть бути виявлені додаткові зобов'язання, які не будуть відповідати податковій звітності Концерну внаслідок необ'єктивного тлумачення та застосування норм законодавства контролюючими органами.

Такими зобов'язаннями можуть бути власне податки, а також штрафи і пеня; також їх розміри можуть бути істотними.

У той час як Керівництво Концерну вважає, що воно відобразило всі операції у відповідності з чинним податковим законодавством, існує велика кількість податкових норм, в яких присутня достатня кількість спірних моментів, які можуть бути неоднозначно сформульовані.

11. Доходи та витрати звітного періоду

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

За рік, що закінчився 31 грудня, чистий дохід включав:

	<u>2023 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Дохід від виробництва теплової енергії	1 552 186	1 903 689
Дохід від транспортування теплової енергії	281 317	282 375
Дохід від постачання теплової енергії	6 518	6 275
Дохід від інш. неліценз. видів діяльності	-	38 124
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) разом (рядок 2000)	<u>1 840 021</u>	<u>2 230 463</u>

Чистий дохід від реалізації складається з доходу за основним видом діяльності – постачання теплової енергії замовникам. Усі замовники є резидентами.

Дохід від реалізації Державним замовники за 2023 рік – 309 957 тис.грн.

Дохід від реалізації Недержавним замовники за 2023 рік – 1 530 064 тис.грн.

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

	2023 р.	2022 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Собівартість виробництва теплової енергії	(1 904 521)	(2 172 910)
Собівартість транспортування теплової енергії	(421 032)	(376 940)
Собівартість постачання теплової енергії	(11 965)	(9 798)
Собівартість інш. неліценз. видів діяльності	(43 113)	(102 716)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) разом (рядок 2050)	(2 380 631)	(2 662 364)

Інші операційні доходи

	2023 р.	2022 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Дохід від операційної оренди активів	10 544	8 885
Одержані штрафи, пені, неустойки	10 004	11 432
Відшкодування раніше списаних (оборотних) активів	661	8
Дохід від списання кредиторської заборгованості	85	640
Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	765 746	398 570
Інші доходи від іншої операційної діяльності	12 546	17 034
Інші операційні доходи разом (рядок 2120)	799 586	436 569

Дохід від операційної оренди активів включає в себе:

- оренду частин оглядових площадок димарів котелень та підвальних приміщень для розміщення контейнерів з обладнанням та антенно-фідерних пристроїв з метою поліпшення послуг стільникового зв'язку,
- оренду каналів (для прокладання трубопроводів тепlopостачання) для прокладання комунікацій стільникового зв'язку,
- оренду нежитлових приміщень та компенсацію витрат на комунальні послуги.

Адміністративні витрати

	2023 р.	2022 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Матеріальні витрати	(1 273)	(1 443)
Витрати на оплату праці	(22 744)	(22 652)
Відрахування на соціальні заходи	(5 012)	(5 001)
Амортизація	(418)	(202)
Інші адміністративні витрати, у т.ч.:	(6 958)	(5 830)
Судовий збір, платежі виконавчій службі	(6 077)	(5 046)
Послуги банку	(206)	(191)
Послуги інформатизації (адм)	(178)	(46)
Витрати на відрядження (адм)	(37)	(18)
Аудиторські послуги	(153)	(131)
Інформаційно-консультаційні послуги (адм)	(38)	(1)
Підписка	(-)	(23)
Послуги по обслуговуванню оргтехніки (адм)	(13)	(6)
Послуги зв'язку (адм)	(44)	(117)
Навчання працівників (адм)	(21)	(8)
Послуги зв'язку з громадськістю	(-)	(8)
Податок на землю (адм)	(2)	(7)
Обов'язковий мед. огляд	(3)	(22)
Послуги страхування	(22)	(44)
Інші	(164)	(162)
Адміністративні витрати разом	36 405	35 128

Інші операційні витрати

	<u>2023 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Собівартість реалізованих виробничих запасів	(3 727)	(1 686)
Сумнівні та безнадійні борги	(9 667)	(4 034)
Нестачі і втрати від псування цінностей	(1 177)	(45)
Витрати від знецінення запасів	(-)	(-)
Визнані штрафи, пені, неустойки	(219)	(80)
Інші витрати за осн. та інш. операційною діяльністю	(11 424)	(20 387)
Інші операційні витрати разом (рядок 2180)	(26 214)	(26 232)

Інші доходи

	<u>2023 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Дохід від безоплатно отриманих активів	30 773	29 144
Інші	1 378	1 164
Інші доходи разом (рядок 2240)	32 151	30 308

Фінансові доходи

	<u>2023 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Дохід за депозитами	-	-
Дохід на суму дисконту за довгостроковою заборгованістю	-	586 868
Фінансові доходи разом (рядок 2220)	-	586 868

Фінансові витрати

	<u>2023 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Амортизація дисконту за довгостроковою заборгованістю	(115 526)	(71 386)
Відсотки за кредитами банків	(-)	(756)
Фінансові витрати разом (рядок 2250)	(115 526)	(72 142)

Інші витрати

	<u>2023 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Витрати пов'язані з військовим станом	(4 496)	(3 975)
Витрати від списання необоротних активів	(4 808)	(554)
Інші витрати	(785)	(3 172)
Інші витрати разом (рядок 2270)	(10 089)	(7 701)

Податок на прибуток

	<u>2021 р.</u>	<u>2022 р.</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
<i>Поточний податок на прибуток:</i>		
Витрати з поточного податку на прибуток	(17 999)	(46 817)
<i>Відстрочений податок на прибуток:</i>		
Відстрочений податок на прибуток, визнаний у поточному році	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток (рядок 2300)	(12 454)	(46 817)

Інші доходи/Інші витрати у складі Доходу/Витрат за операційною діяльністю

	<i>Інші операційні доходи за 2023р. тис.грн</i>	<i>Інші операційні витрати за 2023р. тис.грн</i>
РАЗОМ	12 546	11 424
Обов'язкове перерахування коштів до бюджету міста		4 112
ПДВ невиробничого призначення	-	2 186
Оплата лікарняних за рахунок підприємства	-	3 587
Нарахування на оплату лікарняних		762
ПММ на вивіз металобрухту	-	83

Інші матеріальні витрати	-	28
Оплата праці невиробничого персоналу	-	155
Нарахування на оплату праці невиробничого персоналу	-	36
Безоплатна передача ТМЦ КП «Запоріжремсервіс», наказ ЗМР	-	371
Амортизаційні відрахування на ОЗ невиробничого призначення	-	50
Податок на нерухомість пансіонат «Жовтневий»	-	(94)
Матеріальні витрати на пансіонат «Жовтневий»	-	-
Інші витрати на пансіонат «Жовтневий»	-	-
Відрахування з ФОП профкому згідно кол.договору	-	-
Членські внески до асоціації	-	146
Інші витр. за Інш. діяльністю	-	2
Дохід від пансіонату «Жовтневий»	-	-
Дохід від надлишково нарахованого резерву відпусток	949	-
Дохід від коригування резерву сумнівних боргів	1 602	-
Дохід від реалізації оборотних активів	4 112	-
Дохід від оприбуткування ТМЦ б/в	2 153	-
Отримані відсотки за залишками коштів на поточних рахунках	3 309	-
ПДВ на отримані капітальні трансферти	-	-
Інші доходи за Інш. діяльністю	421	-

Витрати з податку на прибуток

	За 2023 рік, тис. грн.
Сукупний прибуток/(збиток) до оподаткування у бух.обліку	102 893
Витрати з податку на прибуток	17 999
у тому рахунку: за 4 квартал 2022 року	5 883
за 12 місяців 2023 року	12 116

Відстрочений податковий актив у повному його розмірі не визнаний, оскільки не є ймовірним погашення цієї різниці у майбутніх звітних періодах.

12. Розкриття інформації про зв'язані сторони

Відповідно до МСБО 24 та Статуту Концерну її пов'язаними особами є такі суб'єкти:

1) Директор як особа, уповноважена на прийняття рішень від імені Концерну, та інший управлінський персонал.

За видами операцій та виплат мали місце наступні нарахування та оплати у розрахунках з управлінським персоналом (генеральний директор та виконуючий обов'язки генерального директора) за 2023 рік:

- Поточні виплати:
  - нараховано (у складі Адміністративних витрат) – 764.5 тис.грн;
  - виплачено – 628,3 тис.грн;
- Інші довгострокові виплати – не проводились;
- Виплати по закінченню трудової діяльності – не проводились;
- Виплачено компенсація не використаної відпустки при звільненні – не проводились;
- Платежі на основі акцій – не проводились;
- Позики – не надавались.

2) Юридичні особи – споживачі та постачальники–комунальні підприємства м. Запоріжжя, які є пов'язаними особами через перебування під спільним контролем одного Засновника і Власника – органу самоврядування в особі Запорізької міської ради.

Постачання Концерном теплової енергії (для потреб опалення, гарячого водопостачання і пари) споживачам/дебіторам–пов'язаним особам здійснюється за регульованими тарифами, які

Концерн «Міські теплові мережі»

встановлюються органом місцевого самоврядування щороку на період з 1 жовтня до 30 вересня наступного року.

Найбільшими споживачами–пов’язаними особами Концерну є Споживачі – комунальні підприємства м. Запоріжжя, а саме:

споживач	заборгованість за теплову енергію та ГВП станом на 31.12.2023р, тис.грн
КП «Наше місто»	-
КП «Водоканал»	1 750
КП «ВРЕЖО-7»	5 056
КП «Заг.зріжремсервіс»	5 706
ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс»	1 285
ГКП «Основа»	108

Найбільшими дебіторами–пов’язаними особами Концерну є:

КП «Теплові мережі Комунарського району»:

предмет договорів – Поворотна Фінансова допомога, Оренда приміщення; ціноутворення – за договірними цінами.

КП «Теплові мережі Заводського району»:

предмет договору – Поворотна Фінансова допомога; ціноутворення – за договірними цінами.

Інформація щодо стану розрахунків, видів та сум операцій/нарахованих доходів і надходжень/погашень зобов’язань у розрахунках із дебіторами–пов’язаними особами на 31.12.2022/31.12.2023 року та за 2023 рік наведена у **Таблиці 3.1**.

Таблиця 3.1

Інформація щодо стану розрахунків, видів та сум операцій/нарахованих доходів і надходжень/погашень зобов’язань у розрахунках із дебіторами–пов’язаними особами на 31.12.2022/31.12.2023 року та за 2023 рік

Дебітори–пов’язані особи	Предмет договору	Дебіторська заборгованість на 31.12.2022 тис.грн	Визнано/Нараховано за 2023 рік, тис.грн.	Сплачено/Повернуто за 2023 рік тис.грн.	Дебіторська заборгованість на 31.12.2023, тис.грн
1	2	3	4	5	6 (= 3+4-5)
КП «Теплові мережі Комунарського району»	Оренда приміщення	6	(6)	-	-
КП «Теплові мережі Комунарського району»	Поворотна фін. допомога	87	-	87	-
КП «Теплові мережі Заводського району»	Поворотна фін. допомога	45,5	-	45,5	-
РАЗОМ		138,5	(6)	132,5	-

Отримання товарів, робіт та/або послуг Концерном від постачальників–пов’язаних осіб здійснюється за регульованими тарифами (якщо це передбачено діючим законодавством України) та/або за договірними цінами.

Найбільшими постачальниками/кредиторами–пов’язаними особами Концерну є:

КП «Теплові мережі Заводського району» та КП «Теплові мережі Комунарського району»:

предмет договору – роботи з технічного нагляду та розробка проектної документації; ціноутворення – за договірними цінами.

Інформація щодо стану розрахунків, видів та сум операцій/визнаних активів/витрат і оплат/погашень зобов'язань у розрахунках із кредиторами–пов'язаними особами на 31.12.2022/31.12.2023 року та за 2023 рік наведена у Таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Інформація щодо стану розрахунків, видів та сум операцій/визнаних активів/витрат і оплат/погашень зобов'язань у розрахунках із кредиторами–пов'язаними особами (щодо КЗ поставачальникам) на 31.12.2022/31.12.2023 року та за 2023 рік

Кредитори–пов'язані особи	Предмет договору	Кредиторська заборгованість на 31.12.2022 тис.грн	Визнано/Нараховано за 2023 рік, тис.грн.	Сплачено за 2023 рік тис.грн.	Кредиторська заборгованість на 31.12.2023, тис.грн (= 3+4-5)
1	2	3	4	5	6
КП «Теплові мережі Заводського району»	Роботи з техн. нагляду	8	269	277	-
КП «Теплові мережі Комунарського району»	розробка проектної документації	-	492	492	-
РАЗОМ		8	761	769	-

13. Оцінка за справедливою вартістю, умовні і контрактні зобов'язання

В таблиці представлена ієрархія джерел оцінок справедливої вартості активів та зобов'язань за справедливою вартістю.

Ієрархія джерел оцінок активів за справедливою вартістю станом на 31 грудня 2023 року

	Оцінка справедливої вартості з використанням			
	Разом	Котирувань на активних ринках (Рівень 1)	Значні спостережувані вихідні дані (Рівень 2)	Значні неспостережувані вихідні дані (Рівень 3)
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю:				
Інші довгострокові фінансові інвестиції	-	-	-	-
Основні засоби	548 967	-	548 967	-
Активи, справедлива вартість яких розкривається:				
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2 192 207	-	2 192 207	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	36 948	-	36 948	-
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається:				
Довгострокові та поточні зобов'язання	585 938	-	585 938	-
Торговельна кредиторська заборгованість	1 347 245	-	1 347 245	-
Поточні забезпечення	29 680	-	29 680	-

Справедлива вартість фінансових інструментів

Фінансові активи і фінансові зобов'язання Концерну містять грошові кошти, фінансові активи, дебіторську і кредиторську заборгованість. Облікова політика щодо їхнього визнання та оцінки розкривається у відповідних розділах цих приміток.

Протягом звітного періоду Концерн не використовував жодних фінансових деривативів, процентних свопів і форвардних контрактів для зменшення валютних або відсоткових ризиків.

Нижче наведено порівняння балансової та справедливої вартості фінансових інструментів Концерну, відображених у фінансовій звітності, за категоріями.

	Балансова вартість		Справедлива вартість *	
	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2022
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
<u>Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю:</u>				
Інші довгострокові фінансові інвестиції	-	-	-	-
<u>Фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю:</u>				
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2 192 207	2 076 809	2 192 207	2 076 809
Інша поточна дебіторська заборгованість	36 948	31 305	36 948	31 305
Фінансові активи разом	2 229 155	2 108 114	2 229 155	2 108 114
<u>Фінансові зобов'язання, що обліковуються за амортизованою собівартістю:</u>				
Довгострокові та поточні зобов'язання	585 938	639 589	585 938	639 589
Торговельна та інша кредиторська заборгованість	1 347 245	1 201 346	1 347 245	1 201 346
Поточні забезпечення	29 680	26 593	29 680	26 593
Фінансові зобов'язання разом	1 962 863	1 867 528	1 962 863	1 867 528

Умовні і контрактні зобов'язання

Загальна інформація

В енергетичному секторі тривають процеси суттєвої реструктуризації та реформування, майбутній напрямок і наслідки яких у цей час невідомі. Можливі реформи політики встановлення тарифів. У зв'язку з невизначеністю щодо можливих змін у цьому секторі, у цей час неможливо оцінити потенційний вплив реформ на фінансовий стан і результати діяльності Концерну.

Соціальні зобов'язання

Концерн підписав зі своїми працівниками колективний договір. За умовами такого договору Концерн має зобов'язання щодо здійснення своїм працівникам певних виплат у зв'язку із соціальним забезпеченням, сума яких може змінюватися з року в рік.

Страховання

Страхова галузь в Україні знаходиться у стадії розвитку, тому багато форм страхового захисту, поширених в інших країнах, в Україні, як правило, ще не є загальнодоступними. Концерн не має повного страхового покриття з обладнання на випадок переривання діяльності або виникнення зобов'язань перед третьою стороною щодо пошкодження майна або нанесення шкоди навколишньому середовищу в результаті аварій, пов'язаних з майном або операціями Концерну. До тих пір, поки Концерн не отримає адекватного страхового покриття, існує ризик того, що втрата або пошкодження певних активів може зробити істотний негативний вплив на діяльність та фінансовий стан Концерну.

Юридичні аспекти

У ході звичайної господарської діяльності Концерн є об'єктом судових позовів і претензій. Коли ризик вибуття ресурсів, пов'язаний із такими судовими позовами і претензіями, вважався імовірним та сума такого вибуття могла бути достовірно оцінена, Концерн відповідним чином включав такі вибуття до звіту про фінансові результати. Якщо керівництво Концерну оцінює ризик вибуття ресурсів як імовірний або сума такого вибуття не може бути достовірно оцінена, Концерн не створює резерву під умовні зобов'язання. Такі умовні зобов'язання відображаються у цій фінансовій звітності. Ці умовні зобов'язання можуть реалізуватись у майбутньому, якщо вибуття ресурсів стане можливим.

Станом на 31 грудня 2023 року Концерном не нараховувались умовні зобов'язання у складі інших поточних зобов'язань.

Питання охорони навколишнього середовища

Звичайна господарська діяльність Концерну може завдавати несуттєвої шкоди навколишньому середовищу. Нормативні положення щодо охорони навколишнього середовища в Україні змінюються та постійно переглядаються. Концерн вважає, що за існуючих умов застосування законодавства не існує суттєвих зобов'язань щодо завдання шкоди навколишньому середовищу, які мають бути нараховані у фінансовій звітності згідно з МСФЗ.

Зобов'язання з оренди – Концерн виступає як орендодавець

Концерн уклав договори оренди нерухомості, що складається з надлишків площ Концерну. Ці договори оренди мають строк тривалістю 1 рік. Усі договори оренди включають пункт про можливість перегляду орендної плати у бік підвищення відповідно до поточних ринкових умов.

Укладення договорів у звітному періоді відбувалось, керуючись «Методикою розрахунку і порядку використання плати за оренду державного майна», затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 04 жовтня 1995 року № 786 зі змінами та доповненнями.

Орендні угоди, в яких Концерн виступає орендодавцем, у якості показника, який застосовується для розрахунку непередбачених орендних платежів по операційній оренді, використовується індекс інфляції по кожному окремому договору.

Основні обмеження, передбачені орендними договорами:

використання орендованого майна тільки відповідно до його призначення та умов договору;
здача в суборенду лише за згодою орендодавця.

Поруки

На звітну дату у Концерну відсутні видані поруки.

Політика управління ризиками

Концерн відстежує і управляє фінансовими ризиками, які виникають в ході її діяльності. Цими ризиками є кредитний ризик, ринковий ризик та ризик ліквідності.

Основні фінансові зобов'язання Концерну включають торговельну та іншу кредиторську заборгованість. Основною метою даних фінансових зобов'язань є фінансування операцій Концерну для підтримки її діяльності. Фінансовими активами, якими володіє Концерн, є торговельна та інша дебіторська заборгованість і грошові кошти. Концерн не утримує доступні для продажу інвестиції.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Фінансові активи		
Гроші та їх еквіваленти	102 146	63 241
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2 192 207	2 076 809
Інша дебіторська заборгованість	36 948	31 305
Інші фінансові інвестиції	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-
Фінансові зобов'язання		
Довгострокові та поточні зобов'язання	585 938	639 589
Торговельна та інша кредиторська заборгованість	1 347 245	1 201 346
Поточні забезпечення	29 680	26 593

Кредитний ризик

Кредитний ризик - це ризик невиконання контрагентами договірних зобов'язань і виникнення у Концерну пов'язаних із цим збитків. Концерн схилений до кредитного ризику відносно торгової та іншої дебіторської заборгованості, а також інших фінансових активів. Оскільки Концерн здійснює контрольовану державою діяльність, він позбавлений можливості впливу на вибір надійних контрагентів. З метою управління кредитним ризиком та оперативного впливу на рівень розрахунків споживачів у Концерні запроваджено ефективну систему контролю за рівнем розрахунків за теплову енергію та інші надані роботи, послуги. Концерном застосовуються різноманітні механізми розрахунків з дебіторами (заліки, переведення боргу, інше), здійснюється постійна робота з досудового стягнення боргів, у тому числі з використанням механізмів, передбачених законодавством, в інших випадках на постійній основі проводиться претензійно-позовна робота зі стягнення заборгованостей у судовому порядку. Ризиковим сегментом у постачанні теплової енергії є підприємства комунального сектору, щодо яких у Концерні законодавчо обмежені процедури управління станом заборгованості. За виключенням такого сегменту Концерн успішно контролює та управляє кредитними ризиками, пов'язаними з дебіторськими заборгованостями.

Концерн не вимагає забезпечення торгової та іншої дебіторської заборгованості завдатком. На кожен дату балансу Концерну створює резерв очікуваних кредитних збитків під знецінення як торгової, так і іншої дебіторської заборгованості, які в звітності надаються за вирахуванням таких резервів. Керівництво Концерну вважає, що кредитний ризик адекватно відображений у резервах на покриття збитків від зменшення корисності активів.

Ринковий ризик

Ринковий ризик - це ризик того, що справедлива вартість майбутніх грошових потоків за фінансовим інструментом коливатиметься внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик включає в себе три типи ризику: відсотковий ризик, валютний ризик та інші цінові ризики, наприклад, ризик зміни цін на інструменти капіталу і ризик зміни цін на товари. Фінансові інструменти, піддані ринкового ризику включають в себе реструктуризовану заборгованість, а також фінансові активи, доступні для продажу.

Ризик зміни процентної ставки

Ризик зміни процентної ставки - це ризик того, що справедлива вартість майбутніх грошових потоків за фінансовим інструментом коливатиметься зважаючи на зміни ринкових процентних ставок. Керівництво Концерну вважає, що процентний ризик є несуттєвим, тому що Концерн немає боргових зобов'язань з плаваючою процентною ставкою.

Валютний ризик

Валютний ризик - це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься через зміни курсів обміну валют.

Відповідно до МСФЗ 7 валютний ризик виникає за фінансовими інструментами у валюті, яка не є функціональною, і є монетарними за характером; ризики, пов'язані з перерахунком валют, не враховуються. Валютний ризик виникає, в основному, щодо не функціональних валют, у яких Концерн має фінансові інструменти.

На звітну дату Концерн не має активів або зобов'язань, номінованих у валюту відмінну від функціональної.

Ризик ліквідності

Підхід керівництва Концерну до вирішення проблем ліквідності ґрунтується на ефективному здійсненні операційної діяльності та залученні фінансування для покриття потреб в оборотному капіталі.

Концерн здійснює контроль ризику нестачі грошових коштів шляхом планування поточної ліквідності. За допомогою цього інструменту аналізуються терміни платежів, пов'язаних з фінансовими інвестиціями та фінансовими активами (наприклад, дебіторська заборгованість, інші фінансові активи), а також прогнозовані грошові потоки від операційної діяльності.

Метою Концерну є підтримка балансу між безперервністю фінансування і гнучкістю шляхом використання банківських овердрафтів, банківських кредитів, векселів.

Нижче наведена інформація щодо договірних недисконтованих платежів за фінансовими зобов'язаннями Концерну в розрізі строків погашення цих зобов'язань.

31-12-2023	Менше	6 місяців –	1 рік – 5 років	Більше	Разом
	6 місяців	1 рік		5 років	
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Довгострокові та поточні зобов'язання	-	-	-	-	-
Торговельна та інша кредиторська заборгованість	1 347 245	-	-	-	1 347 245
Поточні забезпечення	14 840	14 840	-	-	29 680
Разом	1 362 085	14 840	-	-	1 376 925

Ризик концентрації бізнесу

Основна господарська діяльність Концерну зосереджена на території України. Законодавство, що впливає на діяльність Концерну в Україні, схильне до частих змін. Внаслідок цього активи і діяльність Концерну можуть бути схильні до ризику у разі негативних змін у політичному і діловому середовищі.

Управління капіталом

Концерн здійснює управління капіталом для забезпечення безперервної діяльності

Концерн здійснює контроль капіталу, використовуючи співвідношення власних і позикових коштів, яке розраховується шляхом ділення чистої заборгованості на суму капіталу. У чисту заборгованість включаються кредити і позики, торговельна та інша кредиторська заборгованість за вирахуванням грошових коштів та їх еквівалентів.

Співвідношення позикових і власних коштів на звітну дату представлено наступним чином:

	31-12-2023	31-12-2022
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Довгострокові та поточні зобов'язання за дисконтованою вартістю	585 938	639 589
Торговельна та інша кредиторська заборгованість	1 347 245	1 201 346
Поточні забезпечення	29 680	26 593
За вирахуванням грошей та їх еквівалентів	(102 146)	(63 241)
Чисті позикові кошти	1 860 717	1 804 287
Власний капітал	1 175 745	1 050 284
Співвідношення чистих позикових коштів до власного капіталу	63%	58%

Політична та економічна ситуація в Україні

Концерн здійснює свою діяльність в Україні. Упродовж 2022 року суспільно-політична та соціально-економічна ситуація в Україні формувалася під впливом низки чинників як довготермінового, так і ситуативного характеру, що зумовило її загалом нестабільний, турбулентний характер.

Під час війни змінилася регіональна політика, адже виникло чотири типи територій: глибокий тил, прифронтові області, населені пункти, які знаходяться під тимчасовою окупацією, та території, де ведуться активні бойові дії. Такий поділ впливає не тільки на місцеву економіку, життя людей, а й на надання основних послуг для забезпечення життєдіяльності громад. Тому Асоціація міст України запропонувала індивідуальні підходи до оплати комунальних послуг на цей період: коли відомо та внесено в реєстр через систему "Дія", що будинок зруйновано, нарахувань за житлово-комунальні послуги не відбувається, а якщо оселя вціліла - оплата нараховується, але стоїть питання можливості її здійснення. При цьому комунальні підприємства продовжують забезпечувати життєдіяльність населених пунктів: вивіз сміття, подача електрики, тепла чи газу. Навіть якщо помешкання закрито, тимчасово покинуте, тепло ж туди подається. Тому комунальні підприємства потребують значної фінансової підтримки держави, яка дозволять досягти двох стратегічних цілей: забезпечення надання якісних послуг громадянам та недопущення зростання тарифів на ці послуги у складний період

Ступінь невизначеності щодо макроекономічної ситуації в Україні в 2023 році є дуже високим.

Події, які відбувались протягом 2023 року не дають можливості говорити про стабілізацію політичної та економічної ситуації в Україні наслідки яких передбачити вкрай складно, проте вони можуть мати подальший суттєвий вплив на економіку України та Концерну.

Курси обміну гривні відносно основних валют, представлені таким чином:

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2023</u>
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Долар США	36,56	37.9824
Євро	38,95	42.2079

При складанні цієї фінансової звітності враховувалися відомі і які оцінюються результати зазначених факторів на фінансовий стан і результати діяльності Концерну у звітному періоді.

Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій, у політичній ситуації, макроекономічних умовах та умовах зовнішньої торгівлі може і далі негативно впливати на діяльність Концерну у такий спосіб, що наразі не може бути визначений. Керівництво вважає, що їм здійснюються всі заходи, необхідні для підтримки стабільної діяльності та розвитку Концерну.

Дана фінансова звітність не включає ніяких коригувань, які можуть мати місце в результаті такої невизначеності. Про необхідність таких корегувань буде повідомлено, якщо вони стануть відомі і зможуть бути оцінені.

Згідно з Постановами НКРЕКП Концерн повинен виконувати інвестиційні програми, спрямовані на заміну, ремонт і модернізацію основних засобів. Щорічні витрати по інвестиційній програмі регулюються окремими постановами НКРЕ.

14. Виплати працівникам

Концерн «МТМ» визнає:

- а) зобов'язання, якщо працівник надав послугу в обмін на виплати, які будуть сплачені в майбутньому;
- б) витрати, якщо Концерн «МТМ» споживає економічну вигоду, що виникає внаслідок послуги, наданої працівником в обмін на виплати працівникам.

Визнання, оцінка, подання та розкриття всіх виплат працівникам, крім тих, в яких застосовується МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій» здійснюється у відповідності до вимог МСБО 19 «Виплати працівникам».

Виплати працівникам – це всі форми компенсації, що їх надає Концерн «МТМ» в обмін на послуги, надані працівниками, або при звільненні.

Виплати працівникам здійснюються Концерном «МТМ» відповідно до колективного договору та Положення про оплату праці та преміювання працівників Концерну «МТМ».

Концерн «МТМ» сплачує соціальний внесок відповідно до норм чинного законодавства і відображає його нарахування у складі витрат на персонал за функціональним призначенням. Нараховані соціальні внески відносяться на витрати того періоду, у якому вони були понесені і відображаються у звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід залежно від функціонального призначення витрат з нарахування заробітної плати працівникам.

Забезпечення на виплату відпусток працівникам – це виплати за не відпрацьований час, що підлягає накопиченню.

Виплати за невідпрацьований час що підлягають накопиченню – це виплата заробітної плати та соціальних внесків в частині нарахувань за час щорічної відпустки.

Резерв відпусток як забезпечення використовується на відшкодування лише тих витрат для покриття яких був створений. Суми створеного резерву відпусток у бухгалтерському обліку визнаються витратами. При створенні забезпечення на виплату відпусток та внесків на соціальне страхування в частині нарахувань розраховується сума, яка щомісяця спрямовується на формування резерву відпусток. Резерв на суму внесків на соціальне страхування, в частині нарахувань на суму відпускних розраховується аналогічно сумах відпускних.

Виплати працівникам за 2023 рік склали 380 651 тис.грн, в тому рахунку:

Оклади та тарифи – 264 846 тис.грн,
Премії та заохочення – 75 687 тис.грн,
Компенсаційні виплати – 3 283 тис.грн,
Відпускні за рахунок резерву – 33 247 тис.грн,
Лікарняні – 3 587 тис.грн,
Матеріальна допомога – 1 тис.грн.

15. Події після звітної дати

Після дати затвердження першої фінансової звітності відбулися події, які суттєво вплинули на фінансовий стан Концерну.

У січні 2020 року у зв'язку зі спалахом епідемії нової хвороби COVID-19 Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила надзвичайну ситуацію міжнародного значення в галузі охорони здоров'я, а 11 березня 2020 року епідемія була визнана пандемією. З метою боротьби з поширенням інфекції, яка охопила більшість країн світу, національні уряди запровадили ряд жорстких обмежувальних заходів.

З 12 березня 2020 року загальнонаціональний карантин оголошено в Україні терміном до кінця 2021р. з подальшим продовженням на підставі прийнятих законодавчих документів. В результаті обмежено рух громадського транспорту, зупинено рух залізничного, авіаційного та автобусного сполучення між населеними пунктами та заборонено переміщення через державний кордон, тимчасово припинено діяльність закладів освіти, культури, громадського харчування та дозвілля та введено ряд інших обмежень, що суттєво ускладнюють ведення бізнесу в Україні на період дії карантину.

Подальша стабілізація економічної та політичної ситуації значною мірою залежить від успішних зусиль і українського уряду, і урядів іноземних фінансових партнерів України у боротьбі з поширенням коронавірусної інфекції та подоланням її економічних наслідків. Але в даний час важко передбачити як розвиватимуться подальші економічні, соціальні та політичні події в Україні та світі.

Керівництво Концерну вважає, що негативний вплив політичних, соціальних та економічних явищ на діяльність Концерну є тимчасовим та не матиме суттєвих фінансових наслідків. Керівництво Концерну не розглядає спалах коронавірусу та введені карантинні заходи як погрозу для безперервності діяльності.

Також, 24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 (далі Указ Президента України), затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, було введено воєнний стан в Україні із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року.

Концерн оцінив вплив агресії Російської федерації на діяльність Концерну в цілому (в т.ч. на активи Концерну, платоспроможність Концерну виконувати свої зобов'язання тощо) та відобразило інформацію в окремих розділах цих приміток. Інших подій, які викладені у відповідних розділах цих приміток, не відбувалося.

Ці події, що відбуваються після дати балансу і вказують на умови, що виникли після цієї дати, не потребують коригування статей фінансових звітів. Такі події розкриваються в примітках до фінансової звітності, тому що відсутність інформації про них вплине на здатність користувачів звітності робити відповідні оцінки та приймати рішення.

Ця фінансова звітність була схвалена керівництвом Концерну та затверджена до випуску 05 лютого 2024 року.

Генеральний директор

Сергій АСТАПЕНКОВ

Головний бухгалтер

Наталія БУЛГАКОВА

